Ekmek fiati bugünden itibaren 1 kuruş ucuzladı

AKŞAM

Filmi gösterilmekte olan
CÜCELER ve DEVLER
Memleketinde
GÜLLİVERİN SEYAHATLERİ
Resimli, ciltli, fevkalâde eğlenceli bir seyahat kitabı. Fiati 75 kuruş
Tevzi yeri: AKŞAM Matbaası

Sene 24 — No. 8336 — Fiatı her yerde 5 kuruş ÇARŞAMBA 7 Kânunusani 1942 Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

B. Roosevelt'in Kongreye mesajı

«Harp Almanya, İtalya ve Japonyada militarizm sona erdiği zaman bitecektir»

«125,000 tayyare, 75,000 tank, 35,000 tayyare karşı koyma topu, 10 milyon ton gemi yapacağız»

«Düşmanlarımıza karşı top yekûn harp gayretinin kuvvetlendirilmesi tahakkuk etmek yolundadır. 26 millet harbi geniş ölçüde sevk ve idare etmek üzere birleşmişlerdir»

Vaşington 6 (A.A.) — Roosevelt, bu gün kongredeki mesajına, kongreye ve millete harbin müttefiklerin zaferile biteceğini vaadetmiştir. Cümhurreisi, bu sene ve gelecek sene istihsalâtı hakkında gayet büyük rakamlar zikrederek demiştir ki:

Japonyanın Pearle Harbourdaki hareketi, bizi sersemletmeğe ve korkutmağa matuftu. Öyle sersemleyecek ve korkacaktık ki, askeri sanayi kudretimizi. Pasifik bölgesine hattâ belki de kendi kıtamızın müdafaasına hasredecektik.

Japonya, hedefine varamadı, Biz, ne sersemledik, ne dehşete kapıldık, ne de inkisara uğradık. 78 inci kongrenin bu içtimaı, buna delildir. Zira, burada hâkim olan azimli karar ruhu, dünya sulhunu öldürmek için suikasd hazırlayan ve elbirliği yapanlar hakkında hayırlı değildir. Bu ruh, alelâde bir öcalma arzusundan daha kuvvetlidir. Amerikan milletinin, bazıları hakkında, dünyanın bir daha asla bu şekilde iztirap çekmesine imkân vermiyecek surette hareket edilmesi hususundaki iradesini ifade etmektedir. Elim tercihler yapmak zaruretinde bulunduğumuzu itiraf etmeliyiz. Meselâ, Wake adasının kahraman müdafilerinin zahmetini hafifletmemiş olmak acıdır. Filipin adalarına 1000 parça gemi ile bir milyon asker çıkaramamış olmak acıdır.

(Devamı sahife 2 sütun 5 de)

Agedabia bölgesinde faaliyet

İngilizler Halfaya civarındaki mevzilere şiddetli hücum yapıyorlar

Kahire 6 (A.A.) — Orta Şark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Seyyar kollarımız ve hava kuvvetlerimiz Agedabya bölgesinde yeni faaliyette bulunmuşlar, düşmanın makineli taşıt topluluklarına muvaffakiyetle hücum etmişlerdir. Bardia harekâtı esnasında alınan esirlerin sayısı şimdi 28 subay olmak üzere 1804 Alman ve 145 i subay olmak üzere 5278 İtalyana baliğ olmuştur. Bu her iki millete mensup olup sıhhiye servisleri tarafından tahliye edilen dokuz yüz yaralı bu rakamlara dahil değildir. Yüksek muvaffakiyetlerle biten bu hareket esnasında, İngiliz ordusunun birinci tank livası sayı üstünlüğüne sahip düşman tarafından müdafaa edilen çok kuvvetli mevzilere karşı yapılan hücumda piyadeye yardımetmek suretile gayet ehemmiyetli rol oynamışlardır. Kuvvetlerimiz, dün de Halfaya civarındaki mevzileri işgal etmekte olan Mihverci kuvvetlere karşı şiddetli hücumlara devam etmişlerdir.

Kahire 6 (A.A.) — (Reuter):

Bardiadaki temizleme ameliyesi esnasında düşman tarafından havaya uçurulmayan bir yeraltı tünelinde çok mühim miktarda cephane saklanmış bulunduğu görülmüştür.

İki Alman deniz subayı, 20 kadar Alman bahriyelisi ve 2 İtalyan bir mavnadan Sidi Barranide karaya çıkmışlardır. Bunlar, kendi topraklarına varmak ümidile Bardiadan gizlice kaçmışlar ve 3 gün denizde kalmışlardır.

Bardia'da 8 bin esir alındı

Londra 7 (A.A.) — Bardia'da alınan

Kar yüzünden 2 ev yıklıdı, 1 ölü, 2 yaralı var

Dün termometre sıfırdan yukarı 7 dereceye çıktı, karlar süratle eriyor

Dün, havanın lodoslaması üzerine termometre sıfırdan yukarı 7 dereceye kadar çıkmıştır. Bu yüzden karlar süratle erimeğe başlamıştır. Karların erimesi sokaklarda yürümeği daha ziyade güçleştirmiştir.

Dün İstanbul - Beyoğlu müstesna olmak üzere bütün tramvay hatlarında sefer başlamıştır. Tünel ile Kurtuluş arasında da tramvay işlemektedir. Şişhane yokuşu kardan temizlendiğinden bugünden itibaren İstanbulla Beyoğlu arasında da seferlere başlanacaktır. Halk bu hattın açılmasını sabırsızlıkla bekliyor. Çünkü hem fazla para vermekte, hem de çok sıkıntı çekmektedir. Sabahları ve akşamları tünelde bir çeyrek sıra beklemek lâzım geliyor. Tünelden çıktıktan sonra da ekseri ya tramvay bulunmuyor, gelen tramvaylar da bir istasyon evvelden doluyor.

Birçok karilerimiz tramvay idaresinin hemen hemen kâmilen birinci mevki vagonlar işlettiğinden şikâyet ediyorlar. Tramvay idaresinin ikinci mevki arabaları fazlalaştırması lâzımdır. Beyoğlu - İstanbul hattının açılması gecikecekse tünel seferlerinin sabahları 7,30 da değil 6.30 da başlamasını temin etmek icap eder.

Dün Kadıköy ve Üsküdar tramvayları da muntazam seferlere başlamışlardır. Yalnız Bağlarbaşı - Kadıköy hattı henüz işlememektedir. Bu hattın da bugün açılması bekleniyor.

Trenler seferlerini muntazaman yapıyorlar.

Belediye çöp arabaları kar nakli ile meşgul olduğundan bazı semtlere bir haftadanberi çöpçü uğramamıştır. Bu yüzden çöplerin sokağa dökülmesine başlanmıştır. Belediyenin bu hususta bir tedbir alacağını ümid ederiz.

İki ev yıkıldı

Son kar yüzünden dün İstanbulun muhtelif semtlerinde iki ev yıkılmış, bir çocuk ölmüş, iki çocuk da ağır yaralanmıştır.

1 — Ortaköyde Emlâki Milliyeye ait olup berber Hüseyin tarafından tamir edilerek ev halinde kullanılan 103 numaralı tek katlı binanın tavanile bir duvarı dün sabah onu on geçe birdenbire yıkılmıştır. O sırada berber Hüseyinin üç yaşındaki oğlu Ahmet, yedi yaşındaki kızı Gülen ve bunlara misafir olarak gelen bitişik evde postacı Cemilin yedi yaşındaki oğlu Arif hep bir arada köşedeki karyolada yatıyorlardı.

Derhal zabıta ve itfaiye yetişerek yıkılan binanın enkazını kaldırmıştır. Berber Hüseyinin üç yaşındaki oğlu Ahmet duvar enkazı altında ezilip ölmüş, cesedi çıkarılmıştır. Hüseyinin kızı Gülen yüzünden ve postacı Cemilin oğlu Arif de başından yaralanmışlardır.

(Devamı sahife 5 sütun 6 da)

Günde ne kadar ekmek verilecek

Çocuklara 187,5; memur, bakkal, kahveci, terzi ve emsaline 375; ağır sanayide çalışanlara da günde 750 gram hesabile ekmek verilecektir

Ekmek, on güne kadar karne ile satılacak

Ankara 6 (Telefonla) — Ekmeğin karne ile satılması işini tedkik eden komisyon çalışmasını bitirmiş ve son kararını vermiştir. Bu karar verilmezden evvel hâlen vesika ile ekmek dağıtan bir çok memleketlerdeki dağıtma şekli inceden inceye tedkik edilmiş, içtimaî şartlarımız da göz önünde tutularak dağıtma işi üç kısım ayrılmıştır:

1 — 7 yaşına kadar olan çocuklara 187,5 gram,

2 — Yedi yaşından yukarı çocuklarla memur, bakkal, kahveci, terzi ve emsali halka günde 375,

3 — Demirci, vatman, hamal, ateşçi ve saire ile birlikte ağır sanayide çalışan ameleye de günde 750 gram hesabile ekmek dağıtılacaktır.

Ekmek dağıtma işinin intizamile devamını temin maksadile istihsal mıntakalarına uzak yerlerde un ve buğday stokları yapılmağa başlanmıştır. Şimdilik işe birlikleri bulunan mahallerde zabıta kuvvetlerinin nezareti altında işe müdür ve mümessillikleri, bulunmayan yerlerde mahalle mümessilliklerinden ve yine zabıta kuvvetlerinden istifade edilmek suretile ekmek dağıtılmasına başlanacaktır. Hükûmet bu hususta bütün tedbirlerini almıştır. Vilâyetlerce yapılmakta olan hazırlıklar bitirildiği takdirde, çok muhtemel olarak, on güne kadar faaliyete geçilecektir.

Hazırlanan kararname Vekiller Heyetinin tasvibine arzolunmuştur.

Dağıtma ofisi

Ankara 6 (Telefonla) — Her türlü dağıtma işlerini idare edecek olan dağıtma ofisi teşkilât projesine son şekil verilmiştir. Ofis umum müdürlük halinde vazife görecek ve bazı mühim salâhiyetleri haiz olacaktır. Bu proje önümüzdeki günler zarfında Vekiller Heyetine sevkolunacaktır. Yeni teşkilât önümüzdeki ay başında faaliyete geçeceği kuvvetle muhtemeldir.

Hawai açıklarında deniz harbi

Bir Amerikan filosunun Japon filosile harbe tutuştuğu bildiriliyor

Stokholm 6 (A.A.) — Londrada dolaşan bir şayiaya göre, Amerikanın Pasifikteki bir filosu, Hawai açığında bir Japon filosile harbe tutuşmuştur. Bir Amerikan zırhlısının ağır hasara uğradığı söylenmektedir.

Bir mayn tarayıcı gemi 15 tayyare ile çarpıştı

Vaşington 6 (A.A.) — Bahriye Nezareti aşağıdaki tebliği neşretmiştir: Heron mayn tarayıcı gemisi düşman tayyarelerile yedi saat çarpışmıştır. Heron'a bir bomba isabet etmiştir. 3 bomba da geminin yanlarına düşmüştür. Heron dört motörlü 10 deniz tayyaresinin ve iki motörlü beş bombardıman tayyaresinin taarruzuna uğramıştır. Tayyareler ellişer kiloluk 46 bomba atmışlardır. Bundan başka üç torpil de atılmış ve bunlar geminin yanından geçmişlerdir. Yaptığı mahirane manevralar sayesinde, büyük bir cesaretle çarpışan Heron, batmaktan kurtulmuş, bir deniz tayyaresini düşürmüş ve en aşağı bir tayyareyi de ciddî hasara uğratmıştır. Gemi kendisine isabet eden bombalarla yaralanmış olmasına rağmen ârızasız olarak bir üsse gitmeğe muvaffak olmuştur.

Ruslar Kursk'a doğru ilerliyorlar

Feodosya'da karaya çıkan Sovyet kıtalarının Kerç'i geçtikleri bildiriliyor

Moskova 6 (A.A.) — İzvestia gazetesi Feodosyada karaya çıkan Sovyet kıtalarının Kerç yarımadasından geçerek Azak denizine vardıklarını haber vermektedir. Diğer taraftan aynı gazetenin bir başka muhabiri, Sovyet kıtalarının Timi'yi işgal ettikten sonra Kursk'a doğru süratle ilerlediklerini bildiriyor.

Kareli'de Rus hücumları

Londra 7 (A.A.) — B.B.C.: Alman spikeri Rusların Karelide şiddetli hücumlarda bulunduklarını dün akşam söylemiştir.

Irak ve İran'da soğuklar

Vichy 7 (A.A.) — O.F.İ.: Tahran ve Bağdaddan gelen haberlere göre İran ve Irakta şiddetli bir kış hüküm sür-

Von Ribbentrop'un Budapeşte seyahati

Antikomintern paktını imzalayan devletlerin mümessillerile görüşmiyecekmiş

Berlin 6 (A.A.) — Salâhiyetli bir kaynaktan haber verildiğine göre von Ribbentrop'un Budapeşteye seyyahati, sadece, geçen sene Macar ricalinin Berline yaptıkları ziyareti iade maksadiledir. Alman Hariciye Nazırının seyahati hakkında şimdilik tafsilât vermek imkânı yoktur. Bununla beraber, Antikomintern paktı imza eden diğer devlet mümessillerile, bu seyahat münasebetile hiç mülâkat yapılmıyacağını gösteren bazı alâmetler vardır.

Budapeşte 6 (A.A.) — Bütün matbuat Almanya Hariciye Nazırı von Ribbentrop'un ziyaretine sü-

Dikkatler:

Araba sanayii

Son vaziyet dolayısile, memleketin payton, lândo, kupa tarzında arabalara ne kadar ihtiyacı görülüyor. Harp daha uzayacağına, dünya sulha kavuşunca da otomobil sanayii tekrar seri halinde derhal başlamıyacağına göre, ileride araba lüzumu artacak, Halbuki daha bugünden, memleketteki bütün payton ve kupalar, eskiliğinden lime lime dökülmektedir.

Yeni araba yapmağı düşünen oluyor mu? Yapacak usta kaldı mı?

Kuvvetli atlar koşulmuş güzel bir araba, şairleri coşturan bir manzaradır. Aramızdan, bunun mimarlığını, yeni ihtiyaca göre ve eski güzelliğini muhafaza ederek canlandıracaklar çıkmalı. Her halde çalışmaları mükâfatsız kalmıyacaktır. Dünya oto-otomobil baskınına tekrar uğrasa bile, şimdi yapılacak arabalar, köylerde ve kasabalarda çeyrek asır, ya-

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Ruslar Kırımın garbine de asker çıkardı

Almanların Sivastopoldan gönderdikleri kuvvetler sahilde Ruslarla dövüşüyor

Londra 7 (A.A.) — B.B.C.: Sovyetler Kırım'ın garp sahiline de pazartesi akşamı Karadeniz filosunun himayesinde, asker çıkarmışlardır. Bu suretle Sivastopolu kuşatmakta olan Alman kuvvetleri, doğudan ve batıdan iki ateş arasında kalmak tehlikesine maruzdurlar.

Rusların bir muhribiyle 3 nakliye gemisi hasara uğramıştır. Almanlar, sahile çıkan Rus askerlerini önlemek için Sivastopoldan acele kuvvetler göndermişlerdir. Muharebe, sahil boyunca devam ediyor.

Doğu cephesinde Mozaisk, Borowsk, Potnan müsellesinde şiddetli muharebeler cereyan etmektedir.

Rus tebliği

Londra 7 (Radyo 7,15) — Dün gece yarısı Moskovada neşredilen resmi Rus tebliği:

Kıtaatımız, 6 sonkânun günü düşmanla harbe devam etmişler, birçok meskûn yerleri almışlar düşmana ağır zayiat verdirmişlerdir.

Rus resmi tebliğine ek bir tebliğe göre Ruslar 1 - 5 sonkânun arasında 572 yeri geri almışlar, Almanlara 10,000 ölü zayiat verdirmişler, 58 tank, 28 zırhlı otomobil, 332 top, 3,000 tüfek ve birçok mühimmat ele geçirmişlerdir.

Rus protesto notası

B. Molotof, bitaraf devletlere Almanya aleyhinde bir nota verdi

Londra 7 (A.A.) — B.B.C.: Rus hariciye komiseri B. Molotof, bitaraf devletler sefirlerine Almanların işgal ettikleri Rus topraklarında yaptıkları mezalim, tahribat ve yağmacılık hakkında bir protesto notası vermiştir. B. Molotof bu notada bu gayri insani harekâttan Almanyanın mücrim hükûmetinin mesul olduğunu, geri alınan Rus şehirlerinde büyük tahribat yapıldığını, birçok yerlerin harabeye çevrildiğini, elde edilen bir Alman vesikasında, Alman askerine bin köyü tahliyeyi müteakip tahrip etmeleri emredildiğini beyan etmektedir. Notada Rusyanın yalnız kendi topraklarını geri almak için değil, milletlerin hürriyeti için harp ettiği ilâve edilmektedir.

Sicilyaya ağır hava hücumu yapıldı

İngiliz tayyareleri 8,5 saat tayyare meydanını ve hangarları bombaladılar

Londra 7 (A.A.) — B.B.C.: Orta Şark İngiliz başkumandanlığının bu sabah Kahirede neşredilen resmi hava tebliğine göre pazar günü, Sicilyada Kastel Detrano hava meydanına ağır ve orta büyüklükte İngiliz bombardıman tayyareleri tarafından 8,5 saat süren ağır bir hava hücumu yapılmıştır. İlk İngiliz tayyare dalgası, saat üçte meydanın üzerine gelmiş, yerde duran Junkers 52 tipindeki Alman ve B. R. 20 tipindeki İtalyan tayyarelerini bombalıyarak birçoklarını tarhip veya hasara uğratmıştır. Müteakiben hangarlar, benzin depoları tutuşturulmuştur.

Arkadan gelen ikinci İngiliz tayyare dalgası, çıkan yangınlardan hedeflerini kolaylıkla bulmuşlardır. Hava meydanının bombalanması 8,5 saat sürmüştür.

İngiliz tayyareleri galiba Libyaya nakledilmek için orada toplanmış olan Alman askerlerini de mitralyöz ateşine tutmuşlardır.

Son günlerde Sicilyada ve Cenubî İtalyada Almanların hummalı bir askeri faaliyeti göze çarpmaktadır. Şimali Afrikadaki muvaffakıyetsizliklerini telâfi için bir şeyler hazırladıkları istidlâl edilmektedir. İngiliz askeri muharrirlerinden biri, Almanların Maltayı zaptetmeğe teşebbüs etmelerini muhtemel görüyor.

Malaya'da

Japonlar Singapur istihkâmlarından 200 kilometre uzakta

Londra 7 (A.A.) — B.B.C.: Japonlar, Siyamdan küçük gemilerle Malayanın garp sahiline asker çıkarmışlardır.

İngilizler Malayanın garbinden ve şarkından biraz daha geri çekilmişlerdir. Filipin civarında, Japon gemilerine Amerikan tayyareleri tarafından yapılan taarruz esnasında Japonların birden fazla torpido muhriplerinin batmış olması kuvvetle muhtemeldir. Amerikan resmi tebliği Japon gemilerine birçok tam isabetler vuku bulduğunu bildiriyor.

Vichy 7 (A.A.) — O. F. İ.: Filipin adalarında Japonların ilerileyişi devam ediyor. Malayada İngilizlerin vaziyeti müşkülleşmiştir. Kuantanın Japonlar tarafından işgal edilmesi, ehemmiyetli bir hâdisedir. Zira bu yer, Singapurun istihkâmlarından 200 kilometre uzaktadır.

Mevsim eğlencelerinden:

— «Dışından baktım bir yeşil türbe, içine girdim estağfirullah, tövbe!..» Nedir o bilin çocuklar?..

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harp tebliğleri

Alman tebliği

Berlin 6 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şark cephesinin merkez kesiminde muharebeler devam etmektedir. Kıtalarımız müdafaa atışları ve mukabil taarruzlarile düşmanı ağır zayiata uğratmaktadırlar. Hava sahasında Hırvat tayyarecilerinden mürekkep bir teşkil alçaktan uçmak suretile yaptığı cesurane taarruzlarla temayüz etmiştir.

Feodosya civarında karaya çıkarılan Sovyet kuvvetlerile Öpateria açığında bulunan gemiler muharebe ve av teşkillerimizin muvaffakiyetli taarruzlarına hedef olmuşlardır. Seri bir hücumbotu batırılmış ve üç nakliye gemisi hasara uğratılmıştır. Feroe civarında ve İngilterenin garp sahili açığında düşmanın iki ticaret gemisi bombalarla hasara uğratılmıştır.

Şimali Afrikada Sollum bölgesinde ve Agedabya civarında şiddetli keşif ve topçu faaliyeti olmuştur. Bazı mevzilere ve İngilizlerin geri ile irtibatlarına karşı müessir hava taarruzları yapılmıştır.

Malta adasında İngiliz hava meydanları bombalanmıştır.

Sovyet tebliği

Moskova 6 (A.A.) — Sovyet gece tebliği: 5 sonkânunda kıtalarımız düşmanla şiddetli muharebeler yaparak cephenin bazı kesimlerinde ilerlemeğe devam etmişler ve birkaç meskûn mahalli işgal etmişlerdir

Almanlar. insan ve malzemece ağır kayıplara uğramıştır. 4 sonkânunda 41 Alman tayyaresi tahrip edilmiştir. Beş Sovyet tayyaresi kayıptır.

Moskova 6 (A.A.) — Sovyet tebliğinin zeylinde şöyle denilmektedir: Sivastopol müdafileri yeni muvaffakıyetler elde etmişlerdir. Yüzbaşı Gusori'nin kumandasındaki kıtalar şehrin müdafaa mevzilerinden müstahkem noktalarından birine taarruz etmeğe teşebbüs eden bir Alman piyade alayını bozguna uğratmışlardır. Almanlar subay ve er olarak 600 maktül vermişlerdir. 13 makineli tüfek, bir kaç bin mayn ve obüs, 300 den fazla tüfek ve sair malzeme Rusların eline geçmiştir.

Pravda gazetesinin bildirdiğine göre Kırımda Sovyet bombardıman tayyareleri bir Alman piyade alayını hemen kâmilen imha ve 15 tank ile 100 den fazla kamyonu tahrip etmişlerdir.

İtalyan tebliği

Roma 6 (A.A.) — İtalyan orduları umumi karargâhının 583 numaralı tebliği:

Agedabya ve Sollum cephelerinde iki taraf arasında şiddetli topçu faaliyeti olmuştur. Sirenaikte düşmanın gerilerinde birçok faaliyetlerde bulunan İtalyan ve Alman hava teşekkülleri mühim muvasala merkezlerine, motörlü vasıtalar tahşidatına ve hareket halinde bulunan birliklere taarruz etmişlerdir. Birçok zırhlı otomobiller yakılmıştır.

Maltanın hava üsleri ve limanları üzerinde Mihver tayyareleri görünür neticelerle taarruzlara devam etmişlerdir. Bu ada üzerinde yapılan muharebeler esnasında Alman av tayyareleri üç Hurricane ile bir Blenheim düşürmüşlerdir.

Bulgaristanda

Sofya'da una mısır karıştırılacak

Sofya 6 (A.A.) — Mevcut un stokları Sonkânunda tükeneceğinden Sofya fırınlarına bundan sonra ekmek imali için verilecek unlara yüzde 35 nisbetinde mısır unu karıştırılacaktır.

Köpek derileri toplanıyor

Sofya 7 (A.A.) — O.F.İ.: Ticaret Nazırı deri yokluğunu karşılamak için belediyeye ev köpeklerini satın almak için salâhiyet vermiştir.

Soğuktan ölenler var

Sofya 7 (A.A.) — Şiddetli soğuklar, Bulgaristanda telefata sebebiyet vermektedir. Sofya polis müdürlüğü, son günlerde soğuklardan on kişinin öldüğünü tebliğ etmiştir.

Alınmıyacak parmak izi ve fotograflar

Ankara 6 (Telefonla) — Dahiliye Vekâleti, polis vazife ve salâhiyet kanun ve nizamnamesinin 5 inci maddelerinin dışında kalan suçlardan dolayı kimsenin parmak izini ve fotograflarını almamalarını alâkadarlara bildirmiştir.

Hindliler isteklerde bulunuyorlar

Kendilerine de dominyon hakkının tanınmasını istediler

Bombay 6 (A.A.) — Kongreye ve Müslüman birliğine faal bir şekilde iştirâk etmekle beraber Hindistanın siyasî işlerinde mühim roller oynamış olan Hindistan ileri gelenlerinden mürekkep grup Vaşingtona ve Churchill'e yazı ile doğrudan doğruya müracaat etmişlerdir. Bu mesajda Churchill'den meşrutiyet meselesinin harbin nihayetine kadar tehiri ve aşağıdaki tedbirlerin alınması istenilmektedir:

1 — Merkez İcra meclisinin genişletilerek hakikî bir millî hükûmet haline getirilmesi;

2 — Eyaletlerde halk hükûmetlerinin yeniden tesisi;

3 — Hindistanın, İmparatorluk harp kabinesinde, bütün müttefik harp meclislerinde ve sulh kongresinde mümessillerini idare etmek hakının tanınması;

4 — Millî hükûmetle, dominyonlarla müsavi şartlar altında, istişarede bulunması.

Toplantılar yasak edildi

Bangkok 6 (A.A.) — Bangkok Times gazetesi Hindistandaki İngiliz valisinin her türlü toplantıları menettiğine dair Delhi'den alınan bir haberi neşretmektedir.

Diğer cihetten sabotaj yaparken cürüm üstünde yakalananlar derhal kurşuna dizilecekdir. İtaatsizlik yapanlar ağır cezalara çarpılacaktır. Bu tedbirlerin Japonların orta şarktaki ileri hareketleri dolayısile ortaya çıkan vahim vaziyetin neticeleri olduğu söylenmektedir.

Malezya'da İngilizler çekiliyorlar

Çekiliş yarımadanın hem şark, hem garp sahilinde yapılmaktadır

Singapur 6 (A.A.) — Pazartesi neşredilen tebliğde şöyle denilmektedir: Tehdit altında bulunan sol cenahımızı korumak için Perak cephesinde kıtalarımız bir miktar daha geri alınmıştır. Kuala - Selangor'un cenubunda düşman yeni bir asker çıkarma hareketinde bulunmamıştır.

Kıtalarımız Kuantan bölgesinden geri çekilmiştir.

Dün düşman tayyareleri Johorede bazı hedeflere taarruz etmişlerdir. Bir miktar hasar vardır. Hava bataryalarımız bir düşman tayyaresini düşürmüşlerdir. Başka bir tayyare de hasara uğratılmıştır. Bu tayyarenin üssüne dönmüş olması ihtimali yoktur.

Düşman tayyareleri dün gece Singapur üzerinde yüksekten uçmuşlardır. Bir kaç bomba atılmıştır. Sivillere ait meskenler hafif hasara uğramış ve sivil ahaliden bir kişi ölmüştür.

Londra 6 (A.A.) — Londra askerî mahfilleri, Singapur tebliğinde bildirildiği üzere, Kuantan kesiminde İngiliz kıtalarının geri çekildiklerini teyit etmektedirler. Singapura 350 kilometre mesafede bulunan Kuantan tayyare meydanı Japonların elindedir.

Japon tebliği

Tokyo 6 (A.A.) — Malezya cephesinden Domei ajansına bildiriliyor: Japon müfrezeleri Malezyanın şark sahilini takiben cenuba doğru ilerlemeğe devam etmektedirler. 30 İlkkânunda Kuantan'ın işgalinden sonra bu müfrezeler 3 Sonkânunda bu şehrin hava meydanına kadar ilerlemişlerdir. Burası şark sahilinde kalan son inme sahasıdır. Saha Kuantan'ın 6 kilometre cenubunda bulunmaktadır.

(Devamı sahife 5 sütun 5 de)

Şark vilâyetlerinden kasablık hayvan getirilecek

Ankara 6 (Telefonla) — İstanbulun et ihtiyacı Şark vilâyetlerinden getirtilecek kasablık hayvanlarla temin olunacaktır. Münakalât Vekâleti, nakliyat bakımından icab eden bütün tedbirleri almıştır.

Harp vaziyeti

Malezyada Japonlar iki koldan ilerliyorlar

Şark cephesinde Doneç havzasında ve Kırım'da şiddetli muharebeler oluyor

Uzak Şarkta: Malezyada Japon taarruzu şiddetlenmiştir. Japonlar İngilizlerin sol cenahı gerisine asker çıkararak bu kuvvetleri çevirmeğe ve Singapurdan ayırmağa çalışıyorlar. Şimdiye kadar bir kaç defa teşebbüs ettikleri bu hareketi İngilizler vaktinde anlayarak cephelerini derhal geri çekmişlerdir. Japonlar şimdi yeniden ayni manevrayı tekrar etmişlerdir. İngilizler bu defa da süratli bir çekilme hareketi yapmak suretile çevrilmekten kurtulmuşlardır. İngiliz kuvvetleri tehlikeyi atlatmakla beraber her defasında Singapura bir parça daha yaklaşıyorlar. Diğer taraftan Japon tayyareleri de Singapura devamlı akınlar yapıyorlar. Bu bakımdan Singapura karşı olan tehdit her gün bir parça daha artmaktadır.

Japonlar Singapuru bir çenber içine almağa da çalışıyorlar. Singapurun şimali ellerindedir. Filipin adalarını almak suretile burasını şarktan da çeviriyorlar. Şimdi sıra cenuptaki Borneo ve Sumatra adalarına gelmiştir.

Japonlar Borneoda zengin petrol kuyuları bulunan Saravak mıntakasına evvelce asker çıkarmışlar ve burada yerleşmişlerdi. Son haberlere göre adanın şark sahiline de asker çıkarmışlardır. Bu kuvvetler de mühim petrol mıntakası olan Tungaraya doğru ilerliyorlar. Saravakdaki petrol kuyularının ve tesisatının tahrip edildiği bildirilmişti. Japonlar bunları tamir ettiklerini ve petrol kuyularını işletmeğe başladıklarını iddia ediyorlar.

Sumatraya gelince, buraya karşı henüz hava hücumları yapılmaktadır. Son haberlere göre Japon tayyareleri adanın şimalinde Meden ve cenubunda Palembanga büyük mikyasta akınlar yapmışlardır. Diğer taraftan Japon tayyareleri ilk defa olarak Sumatra adasının cenubundaki Cava adasına da taarruz etmişlerdir.

Filipin adalarında son vaziyet şudur: Amerikan kuvvetleri Manillanın şimali garbisinde bir yarımadaya çekilmişler ve kısa bir cephe tutmuşlardır. Burada şiddetli muharebeler oluyor. Hiç bir yerden yardım görmiyen Amerikalılar uzun müddet dayanamıyacaklarından Manilla körfezinin ağzında bulunan Corregidore adasına gitmek için nakil vasıtaları toplamağa başlamışlardır. Ada sahile bir kaç mil mesafede bulunduğundan Amerika kuvvetlerinin geceleyin buraya geçmeleri mümkündür. Japon tayyareleri Corregidore'i ve buradaki istihkâmları şiddetle bombardıman ediyorlar. Son haberlere göre 3 saat süren yeni bir hücum yapılmıştır.

Şark cephesi: Sovyet kıtaları taarruzlarına devam ediyorlar. Merkezde, Moskovanın garbında Mojaiska doğru yapılan ileri hareketi Almanların çok şiddetli bir mukavemetile karşılaşmıştır. Cenupta Sovyetler Kursk ve Orel istikametinde bir miktar ilerlemişlerdir.

Doneç havzasında ve Kırımda da şiddetli muharebeler oluyor. Kırımda Rusların Kerçden itibaren 70 kilometre ilerledikleri haber veriliyor. Sovyet kıtaları Feodosya civarında bir hava meydanı tesis etmişler ve bundan istifade etmeğe başlamışlardır. Dünkü Alman tebliği Öpatoria açıklarındaki Sovyet gemilerine havadan taarruz edildiğini bildiriyordu. Öpatoria Kırımın garbındadır. Rusların buraya asker çıkararak Sivastopolu muhasara eden Alman kuvvetlerinin gerilerini tehdit etmek, bu suretle Sivastopolu muhasaradan kurtarmak istedikleri anlaşılmaktadır.

Şimalde, Leningrad mıntakasında da şiddetli çarpışmalar oluyor.

Libya cephesi: İngiliz kuvvetleri Mısır hududundaki Halfaya geçidinde ve Sollumda bulunan Mihver kuvvetlerine taarruza hazırlanıyorlar. Bu iki mevki havadan şiddetle bombardıman edilmiştir. Halfaya ve Sollumda 7000 kadar Mihver askeri vardır. Bunlardan bir kısmı Almandır. Betonarme sığınaklar da bulunmaktadır.

Agedabia mıntakasında yeni bir şey yoktur.

Parti Meclis grupunda

Öğretmenlerin tedahülde kalmış alacakları bir komisyonda incelenecek

Ankara 6 (A.A.) — Cümhuriyet Halk Partisi Meclis Grupu umumî heyeti 6/1/942 salı günü saat 15 de reis vekili Seyhan mebusu Hilmi Uran'ın reisliğinde toplandı.

Celse açıldıktan ve geçen toplantıya ait zabıt hülâsası okunduktan sonra kürsüye gelen Münakalât Vekili, son haftalar zarfında hüküm sürmekte olan şiddetli soğuklar yüzünden kara ve deniz vasıtalarının maruz kaldıkları müşkülleri ve bu meyanda hâdis olan kazalarla onlara karşı alınan tedbirleri izah ve Grup umumî heyetini, umumî nakil işleri üzerinde tenvir etmiştir.

Bundan sonra ruznameye geçilerek, Bursa mebusu Nevzad Ayas'ın ilk öğretim öğretmenlerinin tedahülde kalmış alacakları hakkında hükûmetçe ne düşünüldüğünü Maarif Vekilinden soran takriri okunmuştur. Bu husuta izahat veren Maarif Vekilini müteakip takrir sahibile birlikte söz alan hatipler dinlenmiş ve mevzuun teşkil edilecek bir parti komisyonunda incelenmesi hakkında hükûmetin de iştirak ettiği takrir Grup umumî heyetince kabul edilerek nihayet verilmiştir.

Amerika'da 9 milyon kişi askere alınacak

Vaşington 6 (A.A.) — Hükûmet memurlarının kanaatine göre, yakında kayıtlar açıldığı zaman dokuz milyon kişi askere alınacaktır. Bu muamele, yapılacak bir çok kayıt muamelelerinin ilkidir.

Millî Şefin mebuslara ziyafeti

Ankara 6 (Telefonla) — Bayram dolayısile fasıla verilmiş olan Reisicümhur İsmet İnönü'nün mebuslara verdiği ziyafete bu akşam tekrar Çankaya köşkünde başlanmıştır.

Ziraat Vekili B. Muhlis Erkmen bugün İzmirden Ankaraya gidiyor

İzmir 6 (Telefonla) — Ziraat Vekili B. Muhlis Erkmen bugün Mersinli fidanlığı ile Bornovadaki zeytincilik ve bağcılık istasyonlarını gezmiş, muallim ve talebelerle konuşmuştur. Vekil yarın (bugün) Ankaraya gidecektir. B. Muhlis Erkmen Ankarada pulluk yapan müessese sahiplerile görüştükten sonra İzmirde teşekkül eden komisyon emrine pulluk demiri gönderecektir. Bu demir gelir gelmez uç ve pulluk demiri yapan müesseselere dağıtılacak, müesseseler de hemen imalâta başlıyacaklardır.

Olgunluk imtihanlarının kaldırılacağı doğru değildir

Ankara 6 (Telefonla) — Olgunluk imtihanlarının kaldırılacağı hakkında çıkan haberler üzerine Maarif Vekâleti nezdinde yaptığımız tahkikat bu haberlerin doğru olmadığını ortaya koymuştur.

Diyanet işleri reisi

Ankara 6 (Telefonla) — Açık bulunan Diyanet işleri reisliğine İstanbul üniversitesi ordinaryüs profesörlerinden Şerafeddin Yaltkaya tayin edilmiştir.

B. Roosevelt'in kongreye mesajı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Fakat bu hal, Birleşik Amerika bayrağının Wake ve Guam adaları üzerinde yeniden dalgalandığını ve kahraman Filipin halkının Japon emperyalizminden kurtulduğunu görmek hususundaki azmimizi arttırıyor.

Kuvvetli hareketlere ve taarruzlara girişmek lâzımdır ve bunlar zamanında yapılacaktır. Birleşik Amerikanın müşterek düşmanlarımıza karşı topyekûn harp gayretinin kuvvetlendirilmesi tahakkuk etmek yolundadır. Vaşingtonda ve Çungkingde son iki hafta zarfında toplanan konferansların hedefi budur. Mihver devletlerine karşı birleşen 26 milletin Vaşingtonda imzaladıkları tesanüd beyannamesinin baş hedefi budur. Gelecek aylarda belki de müşkül şıklar tercihi mecburiyetinde bulunacağız. Ve bizimle birleşmiş olanlar, bu kararları, cesaret ve azimle vereceklerdir. Konferanslar devam edecektir. Ve askeri kurmaylar arasında istişareler yapılacaktır. Ta ki, harekât plânları düşmanı ezmeğe matuf umumi strateji içinde birbirine uyabilsin.

Amerikanın hedefi

Her millet kendi yolunu takip etmek suretile münferit harbler halinde çarpışacak değiliz. Bu 26 millet, yalnız azimli hareket fikrile değil, harbi bütün safhalarında geniş ölçüde sevk ve idare etmek üzere birleşmişlerdir. Biz birleşmiş milletler, kuvvetlerimizi o şekilde kullanacağız ki, müşterek düşmanı kendisine çok büyük zarar verebilecek olan her yerde vurabileceğiz.

Dünya hem Hitlere hem Allaha kâfi hayat sahası temin edemiyecek kadar küçüktür. Naziler buna delil olmak üzere dünyanın her tarafında müşrik ve yeni Alman dinini zorla kabul ettirmeğe matuf plânlarını ilân ettiler. Bu plân mucibince mukaddes kitap ve Mesihin haçı yerine «Mein Kampf» gamalıhaç ve yalın kılıç konacaktır. Bizim hedeflerimiz sarihtir. Köleleştirilen milletlere zorla kabul ettirilen Hitlerizmi ezmek, boyunduruk altına konulan milletleri kurtarmak, söz ve din hürriyetini temin etmek bütün dünyada zarureti ve korkuyu kaldırmak.

Bu hedeflere varmadan durmayacağız. Ve bu hedeflere vardıktan sonra artık onlarla bir daha alâkadar olmamak üzere kendimizi tatmin edilmiş saymıyacağız.

Bu sefer yalnız harbi kazanmağa değil, onu takip edecek olan sulhun emniyetini de siyanete azmettiğimizi söylerken, Amerikan milleti namına söylediğimi biliyorum ve bizimle beraber çarpışan bütün öteki milletler namına söyleriğime kani bulunmamı icap ettiren kuvvetli sebepler de vardır. Bizim ve bizimle birleşen diğer milletlerin Almanya, Japonya ve İtalya tarafından ve onların zaptettikleri memleketlerde ele geçirdikleri endüstriler tarafından istihsal edilen mühimmattan az fazla miktarda mühimmat yapmamız kâfi değildir.

Birleşik Amerikanın mühimmat ve gemi bakımından üstünlüğü ezici olmalıdır. Öyle ezici olmalıdır ki, Mihver milletleri bu sahada bizimle müsavat tesisini asla ümid edememelidirler.

Bunu yapmak lâzımdır ve yapmağa da teşebbüs ettik. Hükûmetimizin alâkadar dairelerine ve teşekküllerine bir talimat mektubu göndererek, derhal tedbirler alınmasını emrettim.

1 — Tayyare imalâtımız. o kadar süratle arttırılacaktır ki, bu sene 60 bin tayyare yapacağız. 943 de 100,000 savaş tayyaresi dahil olmak üzere 125 bin tayyare imal edeceğiz.

2 — Harp arabası imalâtımız, o kadar süratle artacaktır ki, bu yıl 45 bin tank yapacağız ve bu artışı devam ettireceğiz. Öyle ki, gelecek sene 75 bin tank imal edilecektir.

3 — Tayyare karşıkoyma toplarımızın imali öyle süratle artacaktır ki, bu sene 20,000 tayyare karşıkoyma topu imal edeceğiz ve bu imalâtı gelecek sene 35 bin tayyare karşıkoyma topu istihsal edebilmemiz için arttırmağa devam edeceğiz.

4 — Ticaret vapurlarımızın inşaatını o kadar süratle arttıracağız ki, 941 senesindeki 1,100,000 tona mukabil bu sene 8,000,000 ton gemi yapacağız. Bu inşaatı, gelecek sene 10 milyon ton yapacak şekilde arttırmağa devam edeceğiz.

Vazifemiz misli görülmemiş bir vazifedir ve zaman kısadır. Bütün istihsal vasıtalarımızı azamî derecede kullanmalıyız. Mevcut bütün fabrikaları, bütün âletleri harp imalâtına uygun hale getirmeliyiz. Bu kalde, en büyüğünden en küçüğüne kadar bütün fabrikalara, muazzam otomobil endüstrisinden kasabadaki atölyeye kadar hepsine şâmildir.

Amerika harp için henüz sarfiyata başlamıştır. 1 temmuzda başlayan gelecek mali yılda harp programı 56 milyar dolara, diğer bir tâbirle milli gelirin yarısından fazlasına mal olacaktır. Bu, bir kelime ile ferdî gayretle ve ittihat etmiş memleketin ailece gayretile topyekûn harp demektir. Bunda süratin de dahil olacaktır. Kaybedilen toprak, her zaman geri alınabilir. Fakat kaybedilen zaman asla...

Roosevelt, düşmanın kendini beğenmişlik ve başkasını mühimsememek duygusunu ileri sürerek demiştir ki:

Düşman, öldürmek ve tahrip etmek ihtimalini ele geçireceği hiçbir fırsatta durmayacaktır. Son derece yüksek tekemmüllerinin harp yapmak suretile hakikat sahasına çıktığını milletini inandırmıştır. Biz, şimdiye kadar hezimetin acısını tattık. Daha başka mağlûbiyetlere uğramamız mümkündür. Çetin bir harple, sürekli bir harple, kanlı ve masraflı bir harple karşılaşacağız.

Diğer taraftan bozguncu olmaktan da çekinmeliyiz. Amerikan müsellâh kuvvetleri Uzak Şarkta müteaddit noktalarda hareketler yapacaklardır Bütün denizlerde harekette bulunanlar, Birleşik milletler için hayati ehemmiyette esaslı muvasala yollarını muhafazaya yardım edeceklerdir. Amerikan kara, hava ve deniz kuvvetleri, bu dünya muharebesinin temel kalesini teşkil eden Britanya adalarında istasyonlara sahip olacaklardır. Amerikan müsellâh kuvvetleri, bu yarım küreyi muhafazaya yardım edecekler ve bu yarım kürenin dışında da iki Amerikaya karşı yapılacak hücumlarda kullanılması mümkün üsse sahip olacaklardır. Avrupada veya Asyadaki düşmanlarımızdan herhangileri fedai bombardıman filolarile uzun menzilli akınlara teşebbüs edecek olurlarsa, bunu ancak milletimizi dehşete düşürmek ve maneviyatımızı kırmak ümidile yapabileceklerdir. Milletimizin bundan korkusu yoktur. Hürriyetin bize pahalıya mal olması muhtemel bulunduğunu biliyoruz. Onun değerini kendi isteğimizle ödeyeceğiz. Davamız, kıymeti ne kadar yüksek olursa olsun o kıymetin bin misline değer.

Düşmanlarımızın ümidsizlikle bize karşı yapacakları hareket ne olursa olsun Londra halkının dediği gibi: «Tahammül ederiz.» diyeceğiz ve hattâ mukabele hem de faizi mürekkebile iade şartile mukabele edebiliriz. Birçok kimseler, bu harbin ne zaman biteceğini soruyorlar. Bu suallin bir tek cevabı vardır: Müşterek düşmanlarımızla, müşterek kuvvetlerimizle sonuna kadar, Almanyada, İtalyada ve Japonyada militarizm sona erinceye kadar mücadele etmek ve meşakkat çekmek hususundaki müşterek azmimizle onu ne zaman bitirirsek o zaman bitecektir. Bu hedefe varmadan işi elden bırakmak istemiyeceğimize şüphe yoktur.

Churchill ve ben birbirimizin maksadlarını anlıyoruz. Hareketlerimizin saiklerini ve hedeflerimizi anlıyoruz. Son iki hafta zarfında ikimiz birlikte bu muazzam dünya harbinin askeri ve iktisadi belli başlı meselelerine açıkça göğüs gerdik.

Ankara yolundaki tren kazası

Yaralıların hepsi evlerine gittiler, yalnız ihtiyar bir kadın hastaneye yatırıldı

Ankara 6 (Telefonla) — Hafif atlatılan Malıköy - Yenidoğan arasındaki tren kazası bu hatta münakalâtı kısmen sekteye uğratmıştı. Demiryolları idaresinin arasız devam eden çalışması sayesinde hat dün akşam işletmeye açılmış ve yalnız bir ekspres İstanbula hareket etmiştir. Bu suretle İstanbul ile Ankara arasındaki münakalât yeniden tesis edilmiştir.

Yaraları gayet hafif olan bütün kazazedeler evlerine gitmişlerdir. Yalnız kimsesi olmadığı anlaşılan yaşlı bir kadın istirahat için hastaneye yatırılmıştır.

Kışın şiddeti ile kapanan hatlardan Sivas - Çetinkaya yolu da temizletilerek işletmeğe açılmıştır. Bursa - Mudanya hattı kapalıdır. Bugün bu yolun da açılmasına çalışılmıştr. 24 saatlik bir fasıladan sonra Bursa - Mudanya trenlerinin de tekrar işlemeğe başlaması kuvvetle muhtemeldir.

Ankarada evlerin musluklarında sular dondu

Ankara 6 (Telefonla) — Ankarada kış bütün şiddetile devam ediyor. Soğuk derecesi sıfır altında 10, geceleri ise sıfırın altında 24 ü geçmektedir. Bir çok evlerde musluklardaki sular donmuş, borular patlıyarak buz parçaları dışarıya fırlamıştır. Şehirde 10 dakikadan ziyade yaya yürümek çok zordur.

ŞEHİR HABERLERİ

Bir çırpıda

Mektepte okuduklarımız ve hayat...

Dün sabah sırt üstü düşmek pahasına mühim bir ders öğrendim:

Belediyenin önündeki durakta tramvaydan indim. Türbeye doğru bin bir ihtiyatla yürüyordum. Bir an ayağımın altındaki karla kaplı kaldırımı sanki hızla biri çekiverdi. Bir dakika şöyle uçar gibi oldum. Güya etrafta tutunacak bir yer varmış gibi, ellerimi boşlukta yüzme taklidi yaparak önden arkaya, arkadan öne doğru salladım. Fakat bütün bu hareketlerin hiçbiri fayda etmedi. Nihayet kendimi, âdeta granitlenmiş sert bir kar tabakasının üzerinde yatmakla oturmak arasında acayip bir vaziyette buldum. Fena halde canım acımıştı. Bu sırada arkamadn bir ses, bana:

— Oh olsun dedi, mektepte iken fizik dersini iyi dinlemiş olsaydın, benim sözlerime kulak assaydın, işte böyle düşmezdin. Nasıl?.. Ben ders anlatırken, size fizik kaidelerini izaha çalışırken, sen dalga geçer, başka şeylerle meşgul olur mu idin? İşte bunca zaman sonra mektepte ders dinlememenin cezasını sırt üstü düşerek çekiyorsun...

Canımın acısına rağmen, başımı çevirip baktım. Lisedeyken bana senelerce ders veren hocam, gülümsiyerek yanıbaşımda duruyordu. Hemen yerimden fırladım. O da büyük bir nezaket göstererek bana yardım etti. Lâkin vücudumun sol tarafı fena halde acıyordu. Hocam hâlâ düşmemin sebebini fizik dersinidinlememe atfediyordu. Kendisi bize yıllarca fizik okutmuştu. Ve hakikaten karın niçin kaydığını fizik bakımından bize anlatmıştı da amma, ben dinlememiştim. O yanımda: «Nasıl fizik dersini dinlemez misin?.. Ooooh!..» diye bana çıkışırken, kendi kendime şöyle diyordum:

«Söylediği doğru!.. Bir de mektepte okunan birçok şeylerin hayata uymadığını, onlardan istifade olunmadığını ileri sürer dururuz. Ne münasebet?.. Keşke fiziği can kulağile dinlemiş olsaydım da böyle yuvarlanıp canımı acıtmasaydım... İnşallah bir daha talebe olursam, fizik dersinde kulaklarımı tirbuşonla açacağım... Biz yanlış düşünüyoruz. Muhakkak ki mektepte okunan birçok şeyleri hayata mis gibi uydurmak kabildir...»

Bu aralık hocam mağrurane gülümsüyor:

— Bak ben fizik sayesinde düşmeden nasıl yürüyorum!.. diyordu.

Lâkin daha sözünü bitirmeden hocam, şöyle yerinde bir çalkalandı, yalpaladı. Ben içimden:

— Ya fizik!... Neredesin?.. Yetiş hocamın imdadına!.. dedimse de para etmedi.

Biçare hocam boylu boyunca yere uzandı...

Olmuyor efendim, olmuyor!... Şu bizim mektepte okuduğumuz şeylerin hepsini hayata tatbik etmeğe imkân yok!...

Hikmet Feridun Es

"Yeni Adam,, mecmuası

Profesör İsmail Hakkı Baltacıoğlu tarafından neşredilen «Yeni Adam» mecmuası bu hafta 9 uncu yılına girmiş bulunuyor. «Yeni Adam» sekiz sene evvel intişara başlamış ve millî kültür davasına sadık kalarak bugüne kadar fasılasızca her perşembe çıkmıştır.

Matbuat işlerini yakından takip edenler bunun ne kadar ehemmiyetli bir muvaffakiyet olduğunu takdir ederler. Bu muvaffakiyetin husulünde okuyucuların alâkası kadar mecmua sahibinin gayret ve sebatının tesiri olduğuna şüphe yoktur.

Arkadaşımızı tebrik eder, uzun yıllar idrâk etmesini dileriz.

Ekmek 1 kuruş ucuzladı

Francalâ fiati de 27 kuruştan 25,5 kuruşa indirildi

Buğday koruma vergisinin kaldırıldığı dün şehrimizdeki alâkalı makamlara bildirilmiştir. Bunun üzerine Belediye ve Fiat Mürakabe Komisyonu vaziyeti tedkik etmiş ve ekmek fiatlarının 1 kuruş indirilmesine karar vermiştir.

Bu suretle bugünden itibaren ekmek 16,5 kuruş yerine 15,5 kuruştan satılacaktır. Francala fiatı da 27 kuruştan 25,5 kuruşa indirilmiştir.

Ekmeğin karne ile dağıtılmasına ait hazırlıklara devam ediliyor. Bu hususta alınacak yeni tedbirleri incelemek maksadile dün sabah vilâyette Vali ve Belediye Reisi doktor Lûtfi Kırdarın reisliği altında bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya Vali ve Belediye Reisi muavinlerile bütün kaza kaymakamları, Belediye ve Vilâyet erkânı iştirak etmiştir.

Karnelerin doldurulması işinde kaza kaymakamları bütün Belediye ve vilâyet memurlarile kendi semtlerindeki öğretmenlerden istifade edeceklerdir.

Maarif müdürlüğüne de bu hususta lâzım gelen emirler verilmiştir. Alâkadarlar karne usulünün şubatın haftasından itibaren tatbik edilebileceğini tahmin ediyorlar.

Kıymetli madenler

Memleket dışına nasıl çıkarılacağına dair dün vilâyete tebliğat yapıldı

Türk parasının kıymetini koruma kararının kıymetli madenlerin memleket dışına ihracına ait hükümlerine dair hazırlanan ek dün alâkadarlara tebliğ edilmiştir. Buna göre altın, gümüş ve plâtinin külçe ve sikke halinde şeklinden başka hurda ve masnu olan nevileri de memleket dışına çıkarılamıyacaktır. Yalnız harice gidecek yolcuların daimî surette taşıdıkları nişan halkaları ile şahsî saatleri bu kayıttan istisna edilmiştir.

Hariçten gelecek ecnebiler, beraberlerinde getirecekleri eşyayı alâkadar makamlara kaydettirecekler ve tekrar Türkiyeden ayrılacakları zaman ancak geldikleri zaman kaydettirdikleri kıymetli madenî eşyayı harice götürebileceklerdir.

Bu kararnamenin meriyete girdiği tarihten evvel memleketimize gelen ecnebilerin kaydettiremedikleri bu kabil eşyanın çıkarılabilimesi için kambiyo mercilerinden müsaade almak lâzım gelecektir.

Halkalı ziraat mektebinde yangın çıktı

Halkalı Ziraat mektebi gece bekçisi Ali oğlu Mehmet, müdüriyet binasının merdiven altında fenerlere gaz yerine yanlışlıkla benzin koyarken 1 teneke benzin parlamış, zemin kattan başlayan yangın merdiveni ve ikinci kat döşemelerini ve müdüriyet kısmını yakmıştır. Mehmet muhtelif yerlerinden yaralandığından Bakırköy hastanesine kaldırılmıştır. İtfaiye yangının genişlemesine mâni olmuştur.

Belediye ve vilâyet bütçesi

İstanbul Belediye ve Vilâyet bütçesi muhasebe müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Bütçe bu ayın 15 inden itibaren belediye daimî encümeni tarafından tedkik edilecek ve Umumî Meclis şubat devresi içtimalarına yetiştirilecektir.

Yeni belediye bütçesi 12 milyon liradır.

İstanbulun en zengin çarşısı..

"Iyi halı iyi kocaya benzer, eskidikçe..,,

Istanbul halkı son zamanlarda lâcivert halılara merak sardı..

İstanbul şehrinin bütün teferrüatile tarihini yazacak olan kimselerin kulakları çınlasın... Ne yazık ki kırk sene evvelki İstanbulu bile doğru dürüst bilmiyoruz. Bu mevzu etrafında, bu sütunlarda her vesile yanıp yakılıyoruz. Dün Halıcılar çarşısında bunu bir kere daha düşündüm.

Kapalıçarşının içindeki bol direkli cadde vaktile İstanbulun en büyük kitap pazarı imiş. Âdeta memleketin irfan hayatının belkemiğini burası teşkil ediyormuş. Anlattıklarına nazaran Kapalıçarşının Kitapçılar kısmında uzaklardan gelen ak sakallı âlimlere raslamak mümkün olurmuş. Bugün yerinde yeller esen bu büyük kitap pazarından kaçta kaçımızın haberi vardır?..

Vaktile cild cild kitapların durduğu bu çarşıda şimdi üst üste istif edilmiş yüz binlerce liralık şark halıları var. Kapalıçarşının idaresile alâkadar bir zata:

— Çarşıda Mücevherciler gibi zengin caddeler var... Bunların muhafazası mesuliyetli iş doğrusu... demiştim.

Muhatabım:

— Mücevhercilerin hemen ekserisi akşamları mallarını beraber alıp götürürler. Çarşının en zengin kısmı halıcılardır... demişti.

— Evet, muhakkak ki İstanbulun en zengin çarşılarından biri ve belki birincisi halıcılardır. Buradan geçmek bile insana bir refah, bir zenginlik kokusu verir. Yerlere, dükkânların önlerine renk renk büyük, yumuşak taban halıları yayılmıştır. Dört beş adımda bir rasladığınız direkler, o esrarlı loşluk, yerlerde serili halıların bolluğu size bir şark sarayı dekorunu hatırlatır. Nereye baksanız tavanlara kadar yükselen tıklım tıklım halı yığınları ile karşılaşırsınız... Dünyann en zengin memleketlerinde bile, en zengin çarşılarda kaldırım taşlarının üzerleine halılar serildiğini göremezsiniz.

Bizim loş, direkli Halıcılar çarşısının kendisine mahsus bir çehresi vardır. «Şark» denilen şeye orada parmağınızın ucile değer, onu elinizle tutabilirsiniz...

Kışın, barometre cıvalarının sıfır altında dolaştığı şu günlerde halıcılık hiç de fena bir iş değil doğrusu... Bulunduğumuz mağazanın bütün duvarları halılarla tamamile kaplı... Yer halı, hattâ kapıya da rüzgâr işlememesi için halılar konulmuş. Ortada nar gibi ateşlerin hörüklendiği mangal içeriyi sıcacık yapmış. Çarşının en eski halıcısı gülümsiyerek:

— İşte, rütubeti en az, içeriyi en sıcak tutan duvar bunlar, halılar... dedi.

Halı ile musikinin münasebeti nedir?

Biraz ilerimizde dükkân sahibinin oğlu bir müşteriye halı gösteriyor. Müşterinin şöyle dediğine kulak misafiri oluyoruz:

— Ayni boy, ayni renk, ayni desen... Lâkin biri 60 lira, öteki 235 lira... Nasıl olur bu?...

Merak ettim. Kalkarak onların yanlarına gittim. Evet, müşterinin hakkı vardı. Kendisine gösterilen iki halının arasında hiçbir fark yoktu.

Halıcı:

— Bu 60 liralığı alırsanız çok para vermiş, hovardalık etmiş olursunuz. Halbuki 235 liralık gayet ucuz bir halıdır. İtimad ediniz bana...

235 liralıkta karar kılındı.

Onlar çıktıktan sonra bu sefer ben sordum. Halıcı şu izahatı verdi:

— Halı demek, boya ve düğüm demektir. Birinci nevi dediğimiz bir İsparta halısının bir santimetresinde 10 düğüm vardır. On kere on yüz eder. Yani bu halıların bir santimetre murabbaında yüz düğüm atılmıştır. İşte bu güzel bir halıdır. Halbuki gel gelelim şu halıya bakınız. Bir santimetrede 3 düğüm vardır. Bir santimetre murababında ise 9 düğüm görünür. Bu itibarla bizim halıcılar ekseriya göze en cazip görünen, en şatafatlı bir halının ucunu şöyle çevirir çevirmez işi anlarız. Böyle halıyı kıvırıp parmak ucu gibi bir yere bakarak hüküm vermemize halk şaşar. Lâkin bir halı parmak ucu kadarlık bir yeri ile de kendini belli eder.

Bu sırada dükkân sahibinin Avrupayı, Amerikayı dolaşmış, beynelmilel halı piyasasile alâkadar olmuş oğlu yanımıza yaklaştı:

— Bayım, dedi, halıdan anlamak musiki anlamağa benzer... Meselâ benim yanımda Bethoven'in bir parçasını çalarlar, katiyen anlamam, esnerim. Bir cazband parçası çalarlar, hoşuma gider. Halılar da musiki parçalarına benzer... Hiç ummadığınız küçücük bir halıya biz binlerce lira isteriz... Ötede gayet gösterişli, kocaman bir halıya ucuz bir fiat koyarız... Meselâ şu en üstteki halıyı size açtırayım...

Adamlarına seslendi, biraz sonra ayaklarımın dibinde renkleri pırıl pırıl yanan üzerinde sünbüle benziyen resimlerile çok güzel bir halı serilmişti. Genç halıcı sordu:

— Nasıl?..

— Çok güzel...

Halıcı, dükkânında çalışan genç çırağa seslendi:

— Bir de oğlum şu Sehna döğümü halıyı indir... İndirdiler. Küçük bir şey... Gösterişsiz mi gösterişsiz...

— Ne dersiniz buna bayım?

Hiç bir fiat söyliyemedim. Zaten ona alıcı göziyle bakan kim?..

— Bilmem ki... dedim.

— Canım bir fiat söyleyiniz... Meselâ 100 lira verirmisiniz buna?..

Yüzümü buruşturdum:

— Buna mı?.. Yirmi lira bile vermeği düşünürüm...

Halıcı küçük bir kahkaha attı:

— Acaba 1000 lira verseniz size bu halıyı satarım mı dersiniz?.. İşte musiki meselesi... Bu bethofen'in semfonisi... Öteki halıyı da size 35 liraya bırakırım... O da âdî bir cazbant şarkısıdır...

İstanbullular lâcivert meraklısı oldular...

— İstanbul halkı en ziyade hangi renk halıları seviyor?..

— Yirmi beş sene evveline kadar İstanbulda en çok satılan halılar kırmızı renkteydi. Öyle ki bir zamanlar kırmızıdan başka halı satılmaz olmuştu. Hattâ halı alırken şöyle konuşulduğunu işitirdik:

— Kırmızı al.. Başın sıkılır da satmağa kalkarsan her zaman için paradır!..

(Devamı sahife 7 sütun 1 de)

Fakir halka kömür

Belediye yakında dağıtmağa başlıyacak

İstanbul Umumî Meclisinin şehrimiz fakir halkına kömür dağıtılması için 10 bin liralık bir tahsisat kabul ettiğini yazmıştık.

Buna ait münakale kararı Vekiller Heyeti tarafından kabul edilmiştir. Bu günlerde şehrimize bildirilecektir.

Fakir halka kömür dağıtılması işini, Halkevleri bazı güçlükleri dolayısile üzerlerine almaktan çekinmektedirler. Bu itibarla tevziat Belediye tarafından yapılacaktır.

Havanın soğuması üzerine Kızılay Beyazıt nahiye merkezi mıntakadaki bikes, yoksul ve fakir kimselere kömür dağıtmağa karar vermiştir. Merkez yüz kişiye haftada sekiz kilo kömür vermektedir. Tevziat her gün nahiye merkezinde bulunan memurlar tarafından yapılmaktadır.

Fakir ve hastalara gıda maddeleri ekmek vesaire, askere gidenlerin ailelerine ve çocuklarına kışlık levazımat verilmekte, para yardımları da yapılmaktadır.

Galatada bir motör yandı

Dün Galatada Yağkapanı iskelesinde Keseryan adında birine ait taş motörünün hava deposu patlamış, bu yüzden motör tutuşup yanmıştır.

Vasfi Rızanın evini soyan

Mehmed Ali adındaki bu adam yakalandı

Geçenlerde Şehir tiyatrosu aktörlerinden B. Vasfi Rıza evinde bulunmadığı sırada misafir sıfatile eve gidip gece orada yatan ve herkes uyuduktan sonra evden birçok eşya çalıp kaçan hırsız dün yakalanmıştır.

Zabıtaca yapılan tahkikat neticesinde bu hırsızın Mehmet Ali adında biri olduğu tesbit edilmiş ve kendisi dün Galatada gizlendiği bir otelde yakalanmıştır. Vasfi Rızanın evinden çaldığı yüz elli lira Mehmet Alinin üzerinide bulunamamıştır. Evden çalıp sattığı bir dürbinle kıymetli bir tabakayı sattığı yerleri göstermiş ve bunlar geriye alınarak sahibine iade edilmiştir.

Mehmet Ali bundan birkaç ay evvel de sabık Dahiliye Vekili B. Şükrü Kayaya tehdit mektubu göndererek beş yüz lira istemiş ve bu yüzden hapse mahkûm olmuştu. Mahkûmiyetini bitirip hapisaneden çıktıktan sonra da Vasfi Rızanın evini soymuştur. Tahkikat devam ediyor.

Bir kişiye otomobil, bir kıza da araba çarptı

Şoför Alinin idaresindeki taksi otomobili dün Beyoğlunda İngiliz sarayının önünden geçerken Kosti oğlu Yakogos adında birine çarpmıştır. Yakogos Beyoğlu hastanesine kaldırılmış, biraz sonra ölmüştür. Kendisinin otomobil yaralarından öldüğü anlaşılarak cesedin gömülmesine ruhsat verilmiştir. Şoför yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.

Verjin adında bir genç kız dün Köprüden geçerken arkadan hızla gelen bir araba çarparak yaralamıştır. Verjin Haseki hastanesinde ölmüştür. Kazayı müteakip kaçan arabacı aranmaktadır.

Kadıköyündeki yangın

Kadıköyünde Cevizlikte, keresteci Aziz sokağında bir yangın çıktığını, 55 ve 57 numaralı evlerin yandığını yazmıştık. Yapılan tahkikat yangının B. Rauf Gölboraya ait 57 numaralı evden çıktığını göstermiştir. Yanan 55 numaralı ev B. Ermanak Sarayana aittir

Yeni kitaplar:

Gurbetteki kadın

Yazan: PEARL S. BUCK
Çeviren: MEBRURE SAMİ

Güzide muharrir ve romancı Mebrure Sami, Pearl Buck'ın «Gurbetteki kadın» romanını, gerek piyes ve gerek roman tercümelerinde gösterdiği kudret ve liyakatle, dilimize çevirmiş ve kitap, 2 cild olarak, Remzi kitabevi tarafından satışa çıkarılmıştır.

1938 Nobel edebiyat mükâfatını kazanmış olan Pearl Buck'ın romanları, bütün medenî dünyada alâka uyandırmış ve birçok dillere tercüme edilmiştir. Bu şöhretli muharriri Türk okuyucularına, gazetemizde tefrika suretile intişar eden «Ana» romanile Mebrure Sami tanıtmıştır. «Ana», okuyucularımız arasında büyük alâka uyandırdığı gibi, mütercimin eseri dilimize çevirmek hususunda gösterdiği muvaffakiyet de takdirle karşılanmıştı.

Teessüfle söylemek lâzım gelir ki, yabancı dillerden dilimize çevrilen eserlerin çoğunda alelâde tercüme yanlışlarına, mânası anlaşılmadan tercüme edilmiş cümlelere tesadüf edilmektedir. Bu yanlışlar olmasa bile, tercüme muvaffak olmuş sayılabilmek için, okuyucuya yavan bir tercüme duygusu vermemesi lâzımdır.

İşte Mebrure Sami, «Gurbetteki kadın» ı, bu bakımdan âzamî kudretle dilimize nakletmeğe muvaffak olmuştur. Bu romanı insan mükemmel bir telif esermiş gibi okuyor; lisan o derece pürüzsüz, şive o kadar düzgündür. «Gurbetteki kadın», ayni zamanda sade Türkçe için güzel bir örnektir.

Mebrure Sami'nin roman ve piyes tercümelerinde kazandığı muvaffakıyetin sırrını, «Gurbetteki kadın» da yazdığı «Ön söz» kâfi derecede aydınlattığı için bazı cümlelerini buraya nakletmeyi faydalı bulduk:

«Umumiyetle tercümelere, bir kumaşın tersine, yani pürüzlü, kusurlu ve donuk tarafına bakar gibi isteksiz bir his beslenir. Netekim duygu, can katılmadan yapılan tercümeler de çoğu zaman, bu umumî kanaati kuvvetlendirmededir.

«Gurbetteki kadın» ı Türkçeye çevirirken, ortaya kusursuz bir eser çıkardığımı iddia etmeğe kalkışacak değilim. Yalnız Fransızca metninin de, hattâ İngilizcesinin de daha ötesine vararak hayranı olduğum Pearl Buck'le bir his kardeşliğine ulaştığımı, kuru kelime kalıplarının gerisinde kalanı duyacak kadar ona candan yaklaştığımı ileri sürebilirim.

«Gurbetteki kadın» ın bazı çilelerini Türkçemize dökerek anlatırken, ona, sanki benim de anammış gibi, bir yakınlık duyduğumu, kudreti ve büyüklüğü ile büyülenerek kızı olan muharrir, nerede ağladı ise, benim de ayni noktalarda gözlerimin yaşardığını ve bir evlâd saygısı, anlayışı, yakınlığı ile bu eseri incitmemek, tercümesine can ve ruh katmak için bütün gönlümü, hissimi verdiğimi söyliyebilirim.»

Ve hakikaten Mebrure Sami, bu romanı bize, sade, fakat güzel ve munis, tertemiz, berrak bir ırmak gibi akıp giden bir Türkçe ile ve tercümesine «can ve ruh» katarak, bütün gönlünü ve hissini vererek hediye etmeğe muvaffak olmuştur.

İki kişi peynirden zehirlendi

Şehremininde oturan Hüseyin ile karısı Sıdıka dün sabah evde beyaz peynir yemişler, biraz sonra ikisi de hastalanmışlardır. Hüseyinle Sıdıka Gureba hastanesine kaldırılmışlarsa da biraz sonra Sıdıka ölmüştür.

Adliye doktoru muayene etmiş, ölümün sebebinin tesbiti için Sıdıkanın cesedi morga gönderilmiştir. Bunların yedikleri peynirin artan parçası da tahlil edilmek üzere tahlilhaneye gönderilmiştir.

Bay Amcaya göre...

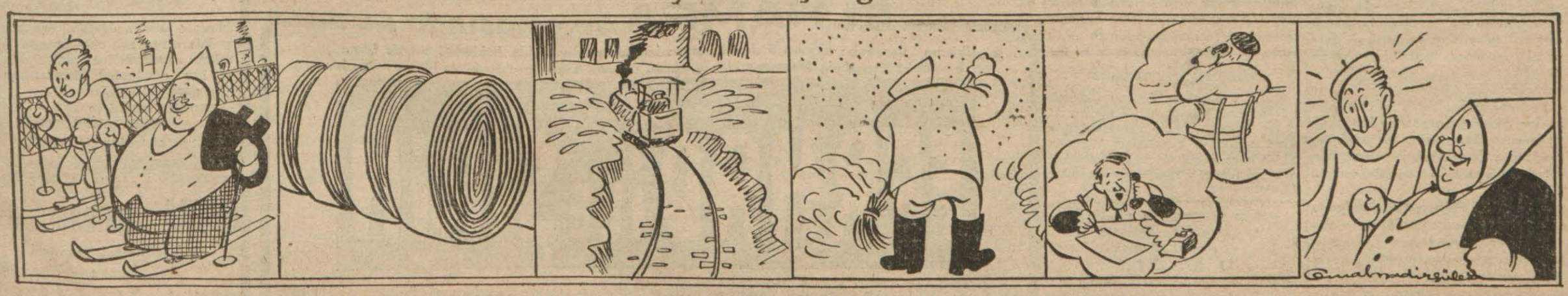

— Tedbirsizlik zararlı şeydir veselâm bay Amca...

... Meselâ, vaktiyle bir kaç kayış alınıp bir yere atılsaydı tünel hiç kapanmazdı!..

... Bir kar temizleme makinesi alınıp bir köşeye konsaydı tramvaylar hiç durmazdı!..

... Kar yağmağa başlar başlamaz kaldırımlar temizlenseydi buz tepeleri yükselmezdi!..

B. A. — Evet, gazeteciler de vaktiyle rasathaneye sorsalardı fırtına devam etmezdi!..

— O da ne demek?..

B. A. — Görmedin mi, rasathane, fırtına olacak derdemez, hava açtı!..

Fransa neden mütareke istedi ?

Hükûmet Paris'ten Tours şehrine nakletti

General Weygand bir haftadan beri mütareke istenmesinde ısrar ediyordu

(10 — 17 Haziran 1940)

Yazan:
Fransız Âyan âzası,
eski nazırlardan
CHARLES REİBEL

10 haziran pazartesi günü, Alman ordularının ilerleyişi Parisi tehdit ediyordu.

11 haziran, devlet merkezini terketmiş olan hükûmet, bu motör ve tayyare devrinde çok yakın bir şehir olan Tours'da yerleşiyor, daha doğrusu, bütün bu bölge içinde bulunan kasaba ve şatolara acayip bir şekilde dağılıyordu.

12 haziran, Amboise'a yakın Poce - sur - Cine'de — Hava Nezareti de burada idi — beni misafir etmiş olan dostumla birlikte Hariciye Nezaretini aramağa gittik. Bulamadık. Sonra Tours'a geçtik. Burada, Âyan meclisinin yerleşmiş olduğu Belediye dairesinde Ordu encümeninden bir iki arkadaşa rasladım.

Encümenimiz mülhakı olan miralay Day, genelkurmayın Montrichard'da yerleşmiş bulunan 3 üncü bürosundan, bize, düşmanın yıldırım gibi yürüyüşü ve talihsiz ordumuzun parçalanışı hakkında vâzıh ve vahim haberler getirdi. Tayyaresi hemen hemen hiç kalmamış, Belçika ve Hollanda'daki meşum muharebelerdenberi tanklarının ve toplarının mühim bir kısmını kaybetmiş olan bu ordu, Alman tayyarelerile zırhlı fırkaları tarafından büyük bir âhenkle yapılan fasılasız ve korkunç hücumlar karşısında hemen hemen müdafaasız bir vaziyete düşmüş bulunuyordu.

Vaziyet ümidsiz

Ertesi günü, yani 13 haziranda, Başvekilin yerleşmiş bulunduğu Chissay şatosuna gittim. Orada duyduğum ıztırap ve teessürü hiç unutmıyacağım. İki tarafına sıkı sıkıya askerî arabalar sıralanmış olan bir caddenin nihayetinde bir avluya vardım. Kapının önünde, M. Winston Churchill'i beklemekte olan general Spears'ın elini sıktım; zabitlerle dolu bir dehlizden geçtim. Burada, daktilolar, Reis Roosevelt'e hitap eden yeni bir mesajı makinede yazıyorlardı. Başvekil M. Paul Reynaud'nun kabinesine bitişik salona girdim. Duvarda büyük ve güzel bir 18 inci asır adamının portresi gözüme ilişti. Sonradan öğrendim ki bu, XV inci Louis'nin Hariciye Nazırı Düc de Choriseul'dür.

Arkamdan, genç, mütecessis ve burnu havada bir tuğgeneral salona girdi; bunun general de Gaulle olduğunu derhal anladım; itiraf ederim — ve kendim de hayret ediyorum ki —, onunla konuşmağı bir an bile düşünmedim.

M. Mandel ve Âyan ve Mebusan reisleri M. Janneney ve M. Herriot ile mühim bir müzakere halinde bulunan M. Paul Reynaud ile görüşemedim; fakat, Başvekilin yakın mesai arkadaşları olan dostum Anglès Signoret ve Roger Giron ile uzun ve mahrem konuşmalar yaptım. Bunlar vaziyetin ümidsiz olduğunu benden saklamadılar.

Mütareke sözleri

İlk defa olarak, bir mütareke talebi ihtimalinden bahsedildiğini, büyük bir keder ve teessür içinde, burada duydum. Ayni zamanda sonuna kadar mukavemetten ve hükûmetin Bordeaux'ya ve hattâ Afrikaya gitmesi ihtimalinden de bahsediliyordu.

Dehşet içinde kalmıştım.

Akşama doğru Tours Belediye dairesine döndüm; orada da karışıklık ve kararsızlıktan başka bir şey bulamadım; yalnız, Ordu encümeninin ertesi günü saat 15 te toplanacağını öğrendim.

Gece, Paul Reynaud'nun radyoda okuyacağı mesajı saatten saate ıztırap içinde bekliyorduk. Okunması mütemadiyen geciken mesaj, nihayet soğuk ve acı şeklile, ıztırabımıza yenilerini ilâve etti. Demek ki hükûmet, Fransayı terketmeği ciddî olarak düşünüyordu!

Gerek kendimin, gerek encümenin hareket tarzını tayin için, vaziyeti öğrenmek ve kendilerine sonsuz bir itimad beslediğim askerî şeflerin fikrini anlamak istiyordum. Onun için dostumla birlikt, ertesi gün erkenden, general Weygand'la general Georges'un umumî karargâhlarının bulunduğu Bridre'e gitmeği kararlaştırdık.

Umumî karargâhta

14 haziran sabahı, Blesois ve Sologne üzerinden, perişan muhacir kafilelerinin arasından güçlükle geçerek, saat 11,30 da general Weygand'ın umumî karargâhını kurmuş olduğu şatoya vardık.

General Weygand'ı yirmi senedenberi tanırım Millerand kabinesinde Başvekâlet siyasî müsteşarı olduğum sırada, parlak Polonya zaferinden bir ay sonra ona mareşal Foch'un yanında rasgelmiştim; Foch bana ertesi gün demişti ki: «Ben, artık memlekete lüzumsuz bir adamım; sıhhatım yerinde; fakat, ölümümden hiçbir ziyan gelmez: Herhangi bir vaziyet karşısında, bizzat benim verebileceğim emirleri Weygand da verebilir.»

Genearlin Suriyede fevkalâde komiser olduğu sırada, mareşal, birçok defalar bana onun mektuplarını okumuştu.

Ordunun Genelkurmay reisi iken, millî müdafaamızın zaaflarını Harbiye Nezaretine cesaretle bildirerek büyük hizmetler yapmıştı. Bunu, hattâ fazla csaretle yapmıştı; netekim, bu yüksek zekâ ve karakter sahibi, vücutça ve kafaca müstesna derecede genç şef, yaş haddine gelince, hizmet müddetinin uzatılması gayet kolayken, bu yapılmıyarak, yerine general Gamelin getirilmişti.

Harbin arifesinde, silâhlarımızın kifayetsizliği ve yüksek kumanda teşkilâtının karışıklığı hakkındaki ikazlarını müteaddit defalar tekrarlayıp durmuştu. Bunların nazarı dikkate alınması memleket için hayırlı olacaktı.

Vaziyet vahim

Şatonun avlusunda, generalin emir zabiti yüzbaşı Gasser'e tesadüf ettim. Bana generalin orada bulunmadığını, genel Georges'un yanına gitmiş olduğunu haber verdi. «Maamafih, generalin sizinle konuşurken hiçbir şey gizlemiyeceğini biliyorum; onun için size onun söyliyeceklerini ben de söylerim.» dedi. Ve bana, şefinin, askerî vaziyetin, artık düzelmesi imkânsız şekilde kaybedildiği fikrinde olduğunu ve mütareke talebinde bulunulması için bir haftadanberi hükûmet nezdinde bütün kuvvetile ısrar ettiğini söyledi. General Georges'un da bu fikre tamamile iştirâk etmekte olduğunu ve ordularımızın müthiş vaziyeti hakkında, ondan vâzıh malûmat alabileceğimi ilâve etti.

Orduların majör generali general Doumenc'i görmek için şatoya girdim. Kanaat vermiyen bir ifade ile bana, fırkaların Marsilyadan yukarıya doğru çıkmakta ve malezme gelmekte olduğunu söyledi.

Her şeyi anlamıştım. Beni birkaç kilometre ileride general Georges'un genelkurmayına götürmekte olan arabanın içinde gözyaşlarımı zaptedemiyordum.

General Georges, benimle görüşmekten ve hâdiseleri tamamile anlatmaktan memnun olacağını; fakat, bir generaller toplantısında meşgul olduğunu bildirerek yirmi dakika kadar beklememi rica etti.

Tarasada dolaşırken, merkez orduları grup kumandanı general Besson şatodan çıkarak bana doğru geldi. Birkaç ay evvel, Belfort gediğini müdafaa ve lüzumunda Almanların İsviçreden geçmelerine mâni olmak vazifelerile tavzif edilmiş bulunduğu sırada Dôle'deki umumî karargâhında kendisini ziyaret etmiş olduğumu hatırlattı.

Bu, geçen harbin parlak bir zabitidir.

Bana dedi ki: «Dağılmış ve bitkin bir hale gelmiş olan zavallı kıtalarımızın halini general Georges size kendisi anlatır. Artık hiçbir ümid kalmamıştır. Binaenaleyh, askerlerimizi bundan sonra öldürtmek gaddarca bir harekettir.

Bu arada, umumî karargâhına dönmüş olan general Weygand, telefon ettirerek beni hemen görmek istediğini ve öğle yemeğini beraber yememizi rica ettiğini bildirdi.

Mesud bir nikâh

Mustafa Başa ile Zeynep Özbörek 5/1/942 tarihinde pazartesi günü saat 15 de Beyoğlu nikâh memurluğunda ailesi erkânı ve tanıdıkları arasında iyi bir hava içerisinde nikâh merasimi icra edilmiştir. Tarafeyne saadetler dileriz.

ŞEHİR TİYATROSU Temsilleri
Tepebaşı Dram kısmında
Gece saat 20,30 da
O KADIN
İstiklâl caddesi Komedi kısmında
Gündüz saat 14 de
ÇOCUK OYUNU)
Gece saat 20,30 da
OYUN İÇİNDE OYUN

Gördüklerim, duyduklarım

Cafer efendilerin sütninesi

Cafer efendiler oğullarını iç güveysi, kızlarını da dışarıya gelin verdikten sonra yapayalnız kalmışlardı. Görmüş geçirmişlerdenken şimdi (alâküllühal) geçiniyorlardı. Babadan, anadan kalma dadıları. bacıları varmış amma hepsi ölmüş.

Eve bir el ulağı lâzım, fakat ikisi de derin düşünceli:

Bir ahretlik al, ömür törpüsü. Bitini temizle, kelini geçir, yol erkân öğret; tam işe yarıyacağı zaman ya başka kapıya ayartsınlar; ya da kocaya kaçsın...

Kolcu kadınlara, hamam natırlarına başvurup bir hizmetçi bul. Kırk kapının mandalını çekmiş; hırlı mıdır. hırsız mıdır ne malûm. Bir de bakarsın, günün birinde yükte hafif. bahada ağır ne var ne yok toplayıp sıvışıverir..

Sonra Cafer efendi de, hanımı da temizlik meraklısı, daha doğrusu delisi. Gelecek hizmetçi mundarın birl olabilir. El değdirdiği şartlanmadan kullanılamaz. Yahut illetli killetlidir. Öksürür, tükürür, (kendimi üşütmüşüm) der; halbuki ince hastalıklıdır... Yahut harıl harıl kaşınır, (midemi bozdum da kurdeşenlerim ayaklandı) deyip durur. Halbuki uyuzun âlâsıdır.

Hülâsa, iki müslümancığın adamsızlıktan halleri harap.

Eminanım, Hızır gibi imdadlarına yetişiyor.

Eminanım oğullarının sütninesi; İstanbullu, Mevlânekapılı; ancak ellisinde.

Allah için bir eşi daha bulunmaz. Temiz, tırandaz, becerikli; eminlikten yana da son derece emin, Meme verdiği sıbyanı öz evlâd gibi bağrına basmış; kızlarına da hakkı çok, onu da kucağında büyütmüş.

Suçiçeklerinde, kızamıklarında, kuşpalazında sabahlara kadar başucularında. Tıpış tıpış yürüdükleri, yedi yaş dişlerini değiştirdikleri, âminle mektebe başladıkları zaman gözlerinde sevinç yaşları. Biri güvey olup koltuğa girdiği, öbürü gelin oaup köşeye oturduğu vakit: (Yavrularımın bugünlerini de gördüm) diyerek şıkır şıkır ne oyun...

Cafer efendiler, Eminanımı karşılıyorlar:

— Gözümüzde tütüyordun. Tam bir yıldır senden ne mektup, ne haber aldık. Ne oldun, neredeydin? Vallahi meraktan çatladık gitti!

O, içini çeke çeke, geyire geyire anlatıyor:

Hapishanede gardiyan olan kocasını yaşlı diye tekaüd etmişler. Bağlıya bağlıya yüz bu kadar kuruş aylık bağlamışlar. Onunla geçinilir mi? Erkek evlât olsa medet umarsın; damada bâr olunmaz.

Ayali tutturmuş:

— Memlekette birkaç tarlam var. Gidip onları satalım. Burada başımızı sokacak bir ev alırız; kira köşelerinden kurtuluruz!

Gitmişler Anadoluya. Tarlaları şu bu zaptetmişmiş. Mahkeme, dava, falan feşmekân derken, göğüs darlığı olan adamcağız zıngadak gidivermiş. Eminanım da doğru İstanbula, bunlara koşmuş. Barınacak başka neresi var?

Ölen için: (Kabri nur olsun, ne halim, selim, dini bütün erkekti). Gelene de: (Safa geldin, hoş geldin!..

(Devamı sahife 7 sütun 2 de)

Haftanın, senenin değil.....
İstanbul sinemalcılık âleminin REKORU
LAKONGA
MELEK Sinemasında
Daha bir hafta temdit edilmiştir
Bu büyük ve müstesna şaheseri
Siz de muhakkak görmelisiniz
Gelecek programda: Aylardanberi beklenen filim
REBEKA

MİLLÎ ve ALEMDAR
Müjdeler
Beyoğlunda ve MARMARA'da görülmemiş şekilde (5) hafta müddetle gösterilmiş ve tekrar tekrar seyerdilerek yüz binlerce insana heybetler vermiş olan
Vaterlo Köprüsü
Filmi İlk defa Türkçe olarak
İnsanlığın bu mucizesini semtlerimiz ve halkının da görebilmeleri için
BUGÜNDEN İTİBAREN BİR HAFTA MÜDDETLE
Sinemalarımızda gösterilecektir.

BU CUMA AKŞAMI SES Sinemasında
Zengin ve muhteşem mizansen... Emsalsiz lüks ve ihtişam ve muazzam bir mevzu da olan
VATAN ve AŞK
(MARİA - İLONA)
Şaheser filminde İmparatorluk devrindeki Avusturya - Macaristan... Fırtınada aşk... Vatanperverliği uyandıran heyecanlı vakalar... Velhasıl şahane bir filim. Baş Rolde: Yıldızlar Yıldızı
PAULA WESSELY
Bu Cuma akşamı saat 8,30 da
İBRAHİM ÖZGÜR ve ATEŞ BÖCEKLERİ'nin KONSERİ

MAZİSİNİ UNUTAN KADIN !!
BUGÜN Matinelerden itibaren
Şehzadebaşı TURAN — Gedikpaşa AZAK
Her 2 sinemada birden gösterilecek iki büyük film birden
1-GENÇ AŞIKLAR
Türkçe sözlü. Baş Rollerde: CLAUDETTE COLBERT - CLARK GABLE
İki büyük dehakâr artistlerin ilk Türkçe sözlü hayatı hakikiyeden alınan aşk sevenlerin ve sevilenlerin filmi.
2 - ÇİN BATAKHANELERİ
Beyaz insanların esrarengiz Çinde maceralar dolu kahramanlık sinema romanı.

Çemberlitaş sinemasında
10 gündenberi eşi görülmemiş bir muvaffakiyetle devam eden ve KRİSTİAN SÖNDERBAUM'm yarattığı
Balıkçının Karısı
Emsalsiz şaheseri büyük arzui umumî ve ısrarlar üzere yalnız bir hafta daha gösterilecektir.
Bir Kadın Yarattım
Baş rolde: LESLİE HOWARD
Baştan nihayete kadar aşk maceraları
Lüks ve sergüzeşt filmi.

Yarın akşam SARAY sinemasında
Eğlendiren... Heyecanlandıran... ve hayrette bırakan müthiş kahraman (Unutulmaz Kaptan Fury)
WALLACE BEERY'nın
Leo Carillo ve Ann Rutherford
ile beraber fevkalâde bir tarzda yarattıkları
GARP ŞEYTANI
Filminde mutlaka görünüz.
Bir orduya karşı bir adam.....
Aşk sayesinde değişen haydut.....
Hissî, müessir ve gayet kuvvetli bir filim

Daima en heyecanlı, en korkunç filmleri göstermekle şöhret alan
ALKAZAR
Sineması
BUGÜN
Matinelerden itibaren
Amerikan Kolumbia film şirketinin 2 büyük filmini birden gösterileceğini muhterem müşterilerine arzeyler.
1 — AMANSIZ MÜCADELE
Baş Rollerde:
DON TERRİ - ROSALEND KEITH
Gangster çetelerinin bîamansız banka soyguncuğu ve cinayetlerini gösterir büyük macera dolu esrarengiz filmi
2—KANUNSUZ ŞEHİR
Baş Rolde: Arslan Yürekli Kovboy BİL ELLİOT'un baştan sonuna kadar heyecanlar dolu sergüzeşt filmi.

PEK YAKINDA
Mevsimin en büyük filmi
BACK STREET
Baş Rollerde:
Charles Boyer
ve
Margaret Sullavan

ALTIN YILDIZ
Milyonlar sarfedilmiş olan Film Bugün
MARMARA da
1942 nin bu ilk en büyük harikası gösterilmeğe başlandı. Üç şanlı yıldızın insanlığa yeni armağanı
ALİCE FAY-DON AMECHE-ve HENRY FONDA
DİKKAT: Milyonlar sarfedilmiş olan bu filim son derece muhteşem ve pek uzun olduğu için tam seans olarak gösterilecektir.
Ayrıca: Nefis MİKİ

BU HAFTA
SÜMER
Sinemasına gidiniz ve
HAVAY GECELERİ
filminin nefis musikisini, güzel şarkılarını ve ruh okşayıcı gitaraların nağmelerini dinleyiniz ve baş döndürücü danslarını görünüz. Baş Rollerde:
JHONNY DOWS ve CONSTANCE MOORE
Güzel ve ahenktar bir filimdir.

Kadıköy
OPERA sinemasında
12 Kânunusani pazartesi akşamı
Münir Nureddin Konseri

ELHAMRA sinemasında
8 İkincikânun perşembe akşamı 9 dan itibaren: Herkesin sabırsızlıkla beklediği büyük film.
İran Sairi Nizamînin Hamsesinden iktibasen, meşhur Türk Şairi Seyhînin ölmez eserinden
FERHAD İLE ŞİRİN
TÜRKÇE SÖZLÜ ve ŞARKILI, Şarkın en nefis aşk efsanesi sasani saraylarının ihtişamı 30 kişilik fevkalâde saz heyeti! Şarkılar: Numan - Suzan - Güzin - Semiha, Besteler: Bestekâr Kanunî Ahmed.
Ayrıca: RAKKASE TAMARA

SÖZÜN GELİŞİ

Eldivenlerinizi askerlere veriniz!

Eldiveni kim icad etti bilmiyorum. Şu yazıya başladığım sırada, civarında canlı veya cansız bir ansiklopedi de bulunmadığı için kimin icad ettiğini yazıverip sizlere daha bilgiç görünemedim. Bırakalım. Fakat kim icad etmiş olursa olsun eminim ki bu akıllı zat eldiven icadına koyulduğu zaman kadın veya erkek şıklığına hoş bir kulp eklemeyi düşünmüyordu. Yani benim anlıyacağım, icadçı, eldiveni faydalı bir şey olarak ve sadece lâzım olduğu zaman kullanılmak üzere icad etti. Halbuki bu mükemmel eser — şık kadınlar tarafından bilhassa beğenilip seçilen o hiç işe yaramaz çeşidleri sözdışı — evet bu mükemmel eser bugün şehirlerimizde lâzım olmadığı halde kullanılıyor.

İstanbul halkına bakın: Çok şükür kış — görüyorsunuz — elleri donduracak kadar korkunç olmadığı ve vatmanlarla şimdi aklıma gelmiyen buna benzer iş erbabı hariç her vatandaş istediği zaman elini sıcacık cebine sokabileceği için eldiven bir fazlalıktır. Halbuki ne çok eldiven var! Eldivenlerin lüzumsuz yere kullanıldığı kiminin onları giymeyip uçlarını paltonun cebinden dışarı çıkarmalarından, kiminin yalnız bir eline giyip ötekini ayni elinin avucunda taşımasından belli. Ve şehirde hiç giyilmemesi icap ettiği cebinde tramvay bileti, ufaklık para aranırken ve el sıkmak lâzım gelince apartopar çıkarmıya davranıştan anlaşılıyor.

Doğrusu eldiven kime lâzımsa onda bulunmalı. İşte bakın: Nöbette veya başka vazifede eli daima silâhının üzerinde duran bir askere eldiven lâzımdır.

Şehirliler! Paltonuzun cebinde veya avucunuzda boş yere taşıdığınız ve daima kaybolmak tehlikesine maruz tüylü veya içi fanilâlı eldivenlerinizi bu kış onu hududlarımızı bekliyen kahraman askerlerimize hediye ediniz. Hem bir yükten kurtulmuş, hem de eldivenlerinizi işe yarar bir hale getirmiş olacaksınız.

Şevket Rado

Dev Aynası

Devrin modası

«Filân maddeye zam yapılması istenmiş, fakat kabul edilmemiş..»

«Falan şeye yapılması istenen zam reddedilmiş...»

Bu çeşit havadislerden anlaşılıyor ki en küçük bir bahane karşısında mal sahibinin, tüccarın, esnafın, hattâ müessesenin aklına gelen şey «zam» dır. Amma bu zam halkın hesabına uygun mudur, değil midir, olur mu, olmaz mı, mesele bu değil.

«Hele bir istiyelim bakalım. İstiyenin bir yüzü kara, vermiyenin iki yüzü!» deyip hükûmet kapısına dayanan dayanana!...

Her devrin salgın bir modası vardır. «Zam talebi» de galiba bu devrin modası!...

Propaganda

Neriman Hikmet, hayat pahalılığı karşısında geliri artmamış olan ailelerin nasıl geçindiklerini öğrenip neşrediyor.

Hepsi de ayağını yorganına göre uzatmanın parlak örneği olan bu ankette görülüyor ki, az gelirli vatandaşların hayatı ideal bir tasarruf sistemi içinde geçmektedir.

Bu bakımdan, yapılan iktisad ve tasarruf propagandasını, dolaplarından giyecek ve yiyecek taştığı halde, hâlâ giyecek ve yiyecek beğenemiyen vatandaşlara göre ayarlamak ve bütün gayreti onlar üzerine teksif etmek faydalı olacaktır.

Tebrikler

Bayramdan bayrama kutlaşmak ananemize, bir de yılbaşı kutlaşması karıştı. Fena da olmadı. Eş dost biribirini ne kadar sık hatırlayıp yoklasalar elbet o kadar iyidir.

Fakat bazı devlet dairelerinin bu kutlaşmaya verdikleri önem, harcadıkları para, insaf erbabına bayram: zehredecek derecede aşırıdır.

Meselâ Toprak mahsulleri ofisimizin tebrik kartları bunlar arasında bir rekor teşkil eder sanıyoruz. Oysaki ataların «Ne ekersen onu biçersin!» sözünü herkesten önce bu ofisin bilmesi icab eder.

İki renkli baskısı ile posta parası bir yana, yalnız zarfile kâğıdı on kuruş eden bu lüks yılbaşı tebriklerini alanların, yeni yıl için «kutlu olsun!» demeğe, bilmeyiz, dilleri varmış mıdır?..

İSTANBUL HAYATI

Gene kar, kış bahsi

On iki senedenberi ilk defa kış biraz fazlaca saltanat sürdü diye asabileştik. Hep bir ağızdan şikâyetler yağdırdık. Fakat, biz bağırdıkça onun inadı kızıştı, biz dert yandıkça onun merhameti körleşti; esti savurdu, kastı kavurdu. Buharlı lokomotifler, benzinli otomobiller, elektrikli tramvaylar, insan zekâsının bu çelik devleri yumuşak kar yığınlarının önünde diz çöküp boyun eğdiler. Avrupa doğusunda bir kaç saat içinde kilometrelerce toprağı kana boyayan çelik zırhlı ordular, kelebek kanadından daha narin kar serpintilerinin karşısında perçinlenip kaldılar. Şehir içinde asrî vesaitle donanmış en mükemmel caddeler adım atılamıyacak hale geldi. Daracık çerçeve aralıklarından sızan gözle görülmez buz iğnecikleri, alev alev tutuşan kalorifer kazanlarını birer kibrit kıvılcımı değersizliğine düşürdü. Tabiatın bir sillesile koca medeniyet şaşkınlaşıverdi.

Söylendik, dertlendik, gazetelerde Belediyeye akıllar öğrettik, eldeki bütün vasıtalar kullanıldı; fakat sokakları temizleyebilmek şöyle dursun, tramvay raylarının üzerindeki yarım parmak karı bile kaldıramadık. Tabiatın gazabı, medeniyetin aczini çırıl çıplak ortaya atıverdi.

Bereket versin, yine o tabiatın merhameti imdada yetişti. Onun, yelpazesini cenuptan şimale doğru kımıldatmasile biran içinde her şey değişti. Korkunç rüzgâr ıslıkları kesildi, dört yanımızda savrulan buzlu iğneler kayboldu. Düne kadar hırçın saldırışlarla meydan okuyan kar yığınları, babalarından tokat yemiş birer haşarı çocuk somurtkanlığile oldukları yere büzülüp şıpır şıpır gözyaşı dökmeğe başladılar. Kaldırımlarda ayaklarımızı tekmeleyip çarpıtan billûr gibi buz kümeleri, bastıkça dağılan pelte haline geldi.

İki gün evvel birer yalağılı kılıç korkunçluğuyla saçaklardan tepemize uzanan sipsivri buz salkımları, şimdi şeffaf damlacıklar halinde başımıza, omuzlarımıza zıplıyorlar, ayaklarımızın altında titreşip oynaşıyorlar. Karlar eriyip sıyrıldıkça damlar, kubbeler kel kafalara dönüyor. Caddelerin tertemiz, bembeyaz örtüsü parçalandı, her taraf küle düşmüş bir paçavra rengine büründü. Adım attıkça ayaklar altında kaypak, vıcık vıcık bir yığıntı peyda oluyor, ürpertici hışırtılarile ezilip çamur derecikleri halinde dağılıyor. Tramvay raylarının aralarından, kaldırım kenarlarından iğrenç renkli, dereler akıyor.

Caddelerde yürümek yine kolaylaşmadı. Saçaklardan mütemadiyen akan damlalar, kaldırımdan gidenlere göz açtırmıyor. Otobüs, otomobil tekerleklerinin savurdukları zifuslar, caddeye yaklaşanları çamur duşuna sokuyor. Ana caddelerde, köprü üstünde kazmalı kürekli temizlik amelesi paçaları sıvamışlar, öbek öbek kar yığınlarını denize atmağa çalışıyorlar.

Hava düzelir düzelmez derhal direleşiverdik. Soğuğun uyuşukluğu geçti, bükülen bellerimiz doğruldu, başlarımız dikleşti, eldiven içinde morarıp keçeleşen parmaklarımız canlandı. İki gün evvel pencereden bakarken ürperdiğimiz karları şimdi avuçlayıp yumaklıyoruz, sokaklarda kar topu eğlenceleri yapıyoruz. Düne kadar yollarda titreşe titreşe, sağa sola çarpıldıkça haykıra inleye sendeleyen genç kızlar, bugün narin parmaklarını soğuk kar boncuklarının arasına daldırıp biribirlerine top savururken neş'eli kahkahalar savuruyorlar. Şimdi de biz kıştan hıncımızı alıyoruz.

Cemal Refik

TEŞEKKÜR

Merhum OSMAN MURTEZA SEYNUR'un refikası, Seha Çelebi Seynur. Selim Osman Seynur, Nevide Rifat Edin'in anneleri, avukat Bay Hikmet Süleyman Güvenç, Mahmut Hamdi Güvenç ve Bayan Kâmile Doktor Şadi Ergin'in hemşireleri, Rifat Edin'in kayın validesi, kurmay albay Avni Aynagöz, Rasim Çelebigil ve D. D. yolları hareket müfettişi Fikret Seynur'un yengeleri:

BAYAN FATMA OSMAN SEYNUR

28/12/941 gecesi Allahın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi kendisini sevenlerden, akraba ve taallûkatından müteşekkil büyük bir kalabalığın iştirâkiyle 31 ikkânun 1941 tarihinde kaldırılmış ve Teşvikiye camii şerifinde namazı kılındıktan sonra Şişli Asri mezarlığında aile kabrine defnedilmiştir. Bu vesile ile merhumun ailesi, cenazeye iştirak etmek uzaktan telgrafla veya mektupla taziye lûtfunda bulunmak, çiçek göndermek teveccühünde bulunanlara şükranlarını takdimi gazetemizden rica etmiştir.

Askerlik Bahisleri

Iki taraf harbi hangi yoldan kazanmaya çalışacaktır?

Yazan: **M. Şevki Yazman**

İki taraftan hangisi harbi kazanacaktır? Böyle bir tahmine girişmiyoruz. Çünkü bu; faktörleri bizce ve hattâ bütün dünyaca malûm olmıyan bir sürü hâdiseleri evvelden keşfetmek demektir ki kehanetten de ileri bir iştir. Ancak iki taraftan her biri zaferi nasıl kazanabilir ve bu maksatla hangi yolu takip edecektir? Bunu daha bugünden hesaplayabiliriz. Hattâ iki taraf için de muzaffer olmanın bazı şartlarını, esas noktalarını tebarüz ettirebiliriz. Bundan sonra şu veya bu taraf için zafer bu şartların tahakkuk imkânına ve inkişaf seyrine bağlı kalır.

Şu veya bu taraf için bir takım ölü rakamlar zikrederek mukayeseler yapmak da manasızdır. Meselâ Hindistan veya Çini şu veya bu tarafta şu kadar milyon insan diye hesap etmek neye yarar? Bu insanların ne kadar miktarı techiz edilebilir ve bunların yüzde kaçı mensup oldukları tarafın davası için hakikaten döviişürler, burası bilinemez.

Malzeme ve silâh davası da kısmen öyledir. Şu kadar sene sonra şu kadar istihsal diye bir rakam zikretmek çok defa işe yaramıyor. Zira hakikî iş gören bu istihsal edilmiş silâhlar değil, onların iyi surette kullanılmasıdır. Bazan senelerce istihsalin temin ettiği üstünlüğü fena bir istimal bir kaç gün zarfında alt üst ediyor.

Ölü rakamlar veya isabetli olmıyan tahminler her iki taraf için de dünyayı yanılttı: Son güne kadar Pasifikte mutlak olarak görülen demokratların deniz hâkimiyeti bir kaç günde suya düştü. Beri tarafta ise kısa bir zamanda yıkılacağı her tarafta söylenen Sovyet Rusya hem mukavemet etti, hem de kıştan bilistifade teşebbüsü ele alarak hasımlarını yıprandırmaya uğraşmaktadır. Binaenaleyh indî tahminlerden ziyade vakaların inkişafını beklemek zaruridir ve biz her iki tarafın zafer için takip edecekleri yolları araştırmayı daha muvafık bulmaktayız:

Mihverin gayesi ve takip ettiği yol daha vâzıhtır. Almanya Avrupa kıtasında kendisine karşı kalmış olan biricik büyük devleti yıkmaya ve bunun elindeki geniş kaynaklardan istifade ederek kendi başkanlığı altında Avrupayı tanzime gayret etmektedir. Rusya yıkıldıktan sonra yakın şarktan İngilizleri çıkarmak kolaydır. (Bilhassa İngilizler Hindistanda Uzak Şarkta tamamen Japonlarla angaje olduktan sonra). Uzak Şarktaki Japonya ise bu şartlar altında istediklerini kolaylıkla ele geçirecek vaziyettedir. Deniz ve havada temin ettiği üstünlükten sonra kara ordusu itibarile bu mıntakada Japonları durduracak kuvvet pek görünmüyor.

Cenuptaki harekât ikmal edildikten sonra ve ağlebi ihtimal önümüzdeki yazda şimale de teveccüh ederek Ruslarla çarpışması ve Almanyanın yükünü hafifletmeğe uğraşması kabildir. Bu suretle orada Uzak Şarkta ve Almanyanın Avrupada düşündüğüne müşabih bir hâkimiyet tesis edecektir.

Demokratların veya Anglo Saksonların tarafına gelince; kanaatimizce bunlar bidayette Almanya karşısında Rusyaya, Japonya karşısında Çine yardım ederek bu kuvvetleri mümkün mertebe itfaye çalışacaklar ve ilk bulacakları fırsatlarla ve Orta Şark yoluyla Almanyaya saldırmaya uğraşacaklardır. Almanya ayakta durdukça Uzak Şarkta passif bir durumda kalmaları, müdafaa ile iktifa eylemeleri mukadderdir. Zira Almanya ayakta durdukça Uzak Şarkta saldırıma geçecek deniz ve hava kuvveti toplayabilmelerine imkân yoktur. Bunlar da olmadıkça Japonya aldığı yerlerden çıkarılamaz. O halde Mihver için olduğu kadar Demokratlar için de zaferin birinci şartı Alman - Rus çarpışmasında evvelâ Almanları durdurmak ve sonra da Ruslarla birlikte taarruza geçerek Almanyayı mağlûp etmektir.

Dünya üzerindeki hakikî mücadele dönüp dolaşıp bu noktaya geliyor. Bu sebeptendir ki önümüzdeki yaza doğru her iki taraf da ellerindeki bütün kuvvetlerile bu sahnede zaferler temin etmeğe gayret edeceklerdir. Mihver tarafı ve daha doğrusu bunun garpta mümessili olan Almanya kışın bütün gayretile yeni kuvvetler ve malzeme teşkiline uğraşacak, ilkbahar taarruzları için hazırlanacak, belki İtalya da şimdiye kadar yaptığı yardımı arttıracak, Japonya ise bu zamana kadar cenupta işini bitirmesinde hiç değilse kuvvet çekmek veya tesbit etmek gayretile şimale dönmeğe uğraşacaktır.

Rusların ellerinden gelen gayreti yaptıkları muhakkak. Fakat acaba Demokratlar bu tarihe kadar Orta Şarka Rusyaya yardım veya yükünü hafifletmek için kuvvetler (amma mühim kuvvetler) getirebilecekler midir? Bu biraz şüpheli. Henüz hazır olmayan Anglo Saksonlar çok yavaş hareket ediyorlar. Bu yaz Rusyaya bu yardımı yapamazlarsa sonra geç kalmış olmaları muhtemeldir. Zira Rusya ile birlikte Almanyayı mağlûp edemezlerse Rusyasız veya esas menbalardan mahrum kalmış bir Rusya ile ve taarruzlar yaparak bu işi başarmaları (mühim ve muhtemel malzeme üstünlüğüne rağmen) bir hayli güçleşmiş olur. Almanya mağlûp edilmeden de Japonya mağlûp edilemez.

Burada akla bir sual daha geliyor: Demokratlar veya Anglo Saksonlar Mihveri mağlûp edemezse kendileri mi mağlûp olur? Hayır. Bugün kazançlarına rağmen meselâ İngiltere ve Amerikanın istilâsı mevzuubahs olamaz. Diğer taraftan yeni genişlemeleri dolayısile Almanya ve Japonyanın açlığa veya ham maddesizliğe mahkûm edilmesi de akla gelemez. Bu takdirde harp ölü bir noktaya varmış olur ve bu takdirde iki tarafın makul bir sulh şartı etrafında birleşmesinden başka çare kalmaz. Galiba olacak da budur.

DÜNYADA NELER OLDU NELER OLUYOR

Kuşların çokluğu

Yer yüzünde ne kadar kuş yaşadığı belli değildir. Çünkü şimdiye kadar kuş sayımı yapmak kabil olamamıştır. Maamafih İngilterede tabiî tarih profesörlerinden biri, yirmi senelik tahminlerine ve teferrüatını ifşa etmek istemediği bir metoda dayanarak yer yüzünde yaşamakta olan kuşları 75 milyar olarak hesap etmiştir. Yani bu âlime göre Arzda, insanlardan 35 defa fazla kuş yaşamaktadır.

Yine ayni profesöre göre, bir memleketin nüfus çokluğu ne kadar fazla ise, kuş çokluğu o kadar azdır. Az insan bulunan yerlerde ise, kuşlar fazladır.

Profesörün iddiasına göre İngilterede 200 milyon kuş yaşamaktadır.

İnsan, 70 yaşına kadar ne kadar yer, içer?

Bir Alman doktoru, bir adamın 70 yaşına kadar ne miktar yeyip içtiğini hesap etmiştir. Doktora göre bir insan 70 sene zarfında vasatî olarak su, süt, bira, gazoz, şarap ve saire olmak üzere 25 bin litre muhtelif mayiat içmiş, 3 bin kilo et, 12 bin yumurta, 50 kental sebze ve 265 kental ekmek yemiştir.

İnsanın 70 yaşına kadar yediği, içtiği bütün bu maddeler motörlü arabalara konsa 25 kamyondan ibaret bir kârvan teşkil eder.

Ikiz kızlar, erkek olmuşlar

İngilterede Yarmout şehrinde, çok garip bir cins değiştirme hâdisesi olmuştur. Bu şehirde Marjorie ve Dezi namında iki kız kardeş yaşamaktadır. Bunlar ikizdir. 13 yaşına varınca bu ikiz kız kardeşlerden Dezi garip bir takım âraz göstermeğe başlamıştır. Doktorlar Dezi'yi muayene etmişler ve yaptıkları ameliyat ile erkek yapmışlardır.

Marjorie bu hâdise karşısında, fena halde kederlenmeğe başlamıştır. Aradan beş gün geçtikten sonra Marjorie de Dezi'nin ameliyattan evvelki ârazını göstermeğe başlayınca, doktorlar onu da ameliyat masasına yatırmışlar ve kısa bir operasyondan sonra onu da erkek yapmışlardır. İkiz kardeşlerin sevincine payan yoktur. Doktorlar, bu garip hâdiseyi, ikizler arasında mevcut olan tam benzerliğe atfediyorlar. Bir çok defalar, ikiz kardeşlerin ayni günde ayni hastalıktan öldükleri görülmüştür.

KÜÇÜK HABERLER

★ Belediye fen işleri müdürlüğü Mısır çarşısındaki Ali paşa hanının yıkılmak üzere olduğunu tesbit etmiştir. Han sahibi istenilen tamiratı yapmadığı takdirde han belediye tarafından boşaltılarak yıktırılacaktır.

★ Şirketler umumi heyetlerinin bu ay içinde toplanmaları için Ticaret Vekâleti tarafından tebligat yapıldığından Ticaret Müdürlüğü tarafından şirketlerin toplanma günlerinin tesbit edilmesine başlanmıştır.

★ İstanbul mıntaka ticaret müdürü B. Halûk Berson İktısad Vekâletine başka bir vazifeye tayin edilmiştir.

★ Eyüpte oturan Abdullahın beş yaşındaki kızı Havva dün evde oda içinde oynarken mangalın yanına sokulmuş, elbisesi tutuşarak vücudü yanmıştır. Küçük Havva Haseki hastanesine kaldırılmışsa da yanık yaralarının tesirile ölmüştür

★ Çocuk Esirgeme Kurumu Kumkapı nahiyesi yıllık umumi kongresi perşembe günü akşamı saat 18-20 arasında kurumun nahiye merkezinde yapılacaktır. Bir yılda yapılan bütün işler gözden geçirilecektir.

Pasif korunma tertibatı kontrol edilecek

İstanbul Vilâyeti Seferberlik Müdürlüğünden:

1 — Mektepler, sinemalar, apartımanlar gibi resmi ve hususi daire ve müessesatile fabrikalarda ve iş yerlerinde şimdiye kadar alınmış bulunan pasif korunma tedbirlerinin senelik teftişlerine Seferberlik Müdürlüğü tarafından 942 senesi ikincikânun ayı içerisinde başlanacaktır.

2 — Teftişlerde; korunma âmiri, itfaiye ve ilk sıhhî yardım ekiplerile, enkaz kaldırma ve diğer korunma teşkillerini bilhassa «fabrika ve müesseselerin korunmaları hakkındaki» talimatnameye göre fabrikalarda bomba ve parça tesirlerine karşı hazırlanmış bulunan tedbirler üzerinde ehemmiyetle durulacaktır.

3 — Hava taarruzlarına karşı ışıkların söndürülmesi ve karartılması nizamnamesine tevfikan evvelce bütün mebanide kararma tedbirleri alınmıştı, bu hazırlığın da ne dereceye kadar muhafaza edildiği tedkik edilecektir.

4 — Teftişler, ani yapılacak ve korunma tedbirlerini almamış bulunan daire ve müessese müdür ve sahipleri hakkında 3502 sayılı pasif korunma kanununa göre takibat yapılacaktır.

Malezya'da Ingilizler çekiliyorlar

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Japonlar bin kadar Avustralyalının gösterdiği şiddetli mukavemeti kırarak gece bir baskın yaparak bu hava meydanını işgal etmişlerdir. Japonlar 550 esir, 70 hafif tank, 70 otomobil, 6 siper topu ve dört hafif top almışlardır.

Filipinlerde vaziyet

Tokyo 6 (A.A.) — Manilla cephesindeki Asahi gazetesinin muhabiri telgrafla şunları bildiriyor: «Evvelce Bataan yarımadasına atılmış olan Amerikan ve Filipin kıtaları bazı küçük sahil noktalarına ve bilhassa Limai Balanga'ya doğru akmakta ve buralarda, gece Corrigidor kalesine gidebilmek için, bütün deniz vasıtalarına el koymaktadırlar. Japonlar bu kaleye taarruza hazırlanmaktadırlar.»

Hoşi gazetesinin muhabiri, diğer cihetten, Corrigidor üzerine yapılan korkunç hava bombardımanlarının mühim hasarlar husule getirdiğini yazmaktadır. Olongapo'da şiddetle bombardıman edilmektedir.

Amerikan tebliği

Vaşington 6 (A.A.) — Harbiye Nazırlığının New-York saatile 9.30 da neşrettiği tebliğ:

Filipin adaları: Manilla körfezindeki istihkâmlar, keza Koregidor adasındaki ve Marivelest'teki istihkâmlar, dün düşman tayyareleri tarafından tekrar şiddetle bombalanmıştır. 4 saat süren bombardımana 50 tayyare iştirak etmiştir. Maddî bazı hasarlar olmuş ise de kayıplar hafiftir. Tayyare karşıkoyma topçumuzun ateşi en az 7 düşman tayyaresine isabet etmiştir. Kara faaliyeti bir gün evvelkine nazaran hayli az olmuş ise de Amerikan ve Filipin ileri mevzilerine karşı düşman baskısı devam etmektedir.

Öteki bölgelere dair verilecek haber yoktur.

Amerika, Çekoslovakya'ya yardım edecek

Nevyork 6 (A.A.) — Roosevelt, ödünç ve kira kanunu mucibince muvakkat Çekoslovakya hükûmetine yardım edilmesini emretmiştir.

Kar yüzünden 2 ev yıkıldı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Enkaz altından çıkarılan yaralılar derhal Beyoğlu hastanesine götürülmüşlerdir. Arifin yaraları ağırdır.

Vaka tahkikatına müddelumumilik el koymuştur. Muavinlerden B. Kemal Özçoban ve belediye mühendisleri dün zabıta memurlarile birlikte kaza yerine giderek tahkikat ve tedkikat yapmışlardır. Yapılan ilk tahkikatta bu binanın esasen yıkılmak tehlikesine maruz bulunduğu ve karlar eriyip duvar ıslanınca çöktüğü anlaşılmıştır.

Belediye mühendisleri o civardaki diğer beş evi de tedkik etmişlerdir. Bunlarda da yıkılmak tehlikesi görüldüğünden içinde oturanları çıkarmışlardır. Bu evler yıktırılacaktır.

Galatada Arap camiinde Besime adında bir kadının oturduğu 77 numaralı üç katlı ev de dün gece sabaha karşı birdenbire yıkılmıştır. İyi bir tesadüf eseri olarak bina tamamile çökmemiş ve ev sahibi ile kiracılardan müteşekkil beş kişi sağlam kurtulmuşlardır. Evden eşya da kaybolmamıştır.

Yapılan tahkikatta bu evin de karların erimesi üzerine yıkıldığı anlaşılmıştır.

Kardan düşüp yaralananlar

Beşiktaşta oturan Kasım adında biri dün Hayreddin iskelesinde mavnadan eşya çıkarırken kardan ayağı kayıp düşmüş, muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Kumkapı Nişancasında oturan Fethiye Altın adında bir kız dün Köprü üstünden geçerken kardan ayağı kayarak düşmüş, bacağı kırılmıştır.

Devlet demiryollarının nakil işleri

Ankara 6 (Telefonla) — Devlet demiryollarında yapılacak her türlü nakil işlerini tahdid veya genişletmek veya acele zamanlarda anî tedbirler almak üzere bir komisyon kurulması kararlaşmıştır. Bu komisyon memleketin bugünkü şartlarına uygun yeni tarifeler vücuda getirecektir. Kurulacak komisyonda Millî Müdafaa, Ticaret ve İktisad Vekâletlerile Genel Kurmay Başkanlığı ve Devlet demiryolları mümessilleri bulunacaktır.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

ÜZÜM

Yazın ortalarına doğru idi. Genç şair cepleri mecmualarla dolu, elinde küçük, fakat kalın bir şiir kitabı olduğu halde Sultanahmede doğru yürüyordu. Vakit öğle zamanını biraz geçmişti, ve bizim şairin de karnı epeyce acıkmıştı. Birdenbire yürüdüğü kaldırımın kenarında bir küfe üzüm gözüne ilişti. Bu küfenin etrafına sıra sıra dizilen üzüm salkımlarındaki iri tanelerin içinden güneş ışığının süzülüşünü seyretmek bile doyulmaz bir zevkti. Hakikaten çok güzel bir Çavuş üzümü idi. Sanki kaldırımın üzerinde duran bir küfe değil de bir üzüm bağının en hoş köşesi idi. Şair içinden:

«Güzel bir salkım üzüm, güzel bir kadın kadar cazibelidir» dedi.

Salkımların üzerinde arılar cirid oynuyordu. Genç adam satıcıya üzümün fiatini sordu. Biraz pahalıca idi amma doğrusu değerdi. Küfenin sahibine:

— Tart şuradan yarım kilo!., dedi.

Üzümcü ağzının bir köşesindeki dudaklarını yakacak derecede ufalmış izmariti çıkarmağa lüzum görmeden kesekâğıdını eline aldı. Salkımları uçlarından birer birer tutarak kâğıda koyarken, dudağında yapışık olan sigarayı düşürmeden:

— Hey babam hey!.. Üzüm değil pırlanta!.. diye nara atıyordu.

Genç şair adamın bütün hareketlerini takip ediyordu. Fena üzüm koymaması için baştanaşağı dikkat kesilmişti. Bu yüzden aralarında hafif tertip bir münakaşa bile çıkmıştı. Üzümcünün el çabukluğu ile kâğıda attığı bir salkımı zorla çıkarttırdı, adam:

— Peki amma bunu kime satalım!.. diye söyleniyordu. Fakat şair:

— Küfenin içine koyma... Şunu tart bakalım!.. diyerek kocaman, taneleri sık, tıkız bir salkımı işaret etti. Üzümcü can sıkıntısı ile başını iki tarafa sallıyarak bu salkımı kesekâğıdına attı, sonra da:

— İşte gördünüz mü? Fazla geldi... Ağır çekti!..

Bahanesiyle onu çıkarıp yeniden başka salkım araraken şair:

— Çıkarma... Çıkarma... Dirhem koy bakalım! Ne kadar fazla ise veririz

Terazinin öteki tarafına birkaç dirhem daha atıldı. Üzüm yarım kilo, 125 gram çekti... Şair parayı verdi. Kesekâğıdını, — üzümleri ezmemek için — hafifçe, incitmeden tutuyordu. Yürürken düşünüyordu: «Bir de şairler saftır, hele alışverişte herkes onlara külâh geçirtirler, derler, gelsinler de beni görsünler... Yarım kilo üzümle küfenin en güzel, en nefis salkımını aldım!..»

Hemen oralarda bir bakkal dükkânına uğradı. Biraz beyaz peynir ve nihayet fırından da dumanı üstünde bir parça ekmek aldı. Bütün bunlar için verdiği paranın zihninde şöyle bir hesabını yaptı. Topu topu kırk kuruş harcamıştı. İçinden:

— Mükemmel bir öğle yemeği çıktı... Şimdi Gülhane parkına gidip en güzel yerinde, denize karşı kendime şairane bir ziyafet çekeyim.. diyordu.

O sıcak günde, ter içinde, kapalı yerlerde omuz omuza oturup sulu, yağlı yemekler yiyenlere âdeta şaşıyor ve: «Aklımla bin yaşıyayım... Bu park ziyafetini de ne güzel düşündüm!.. Bende hem şiir dehası, hem de pratik zekâ var!.. Bir yandan yemeğimi yerken, bir yandan manzara seyredeceğim, bir taraftan da şiir kitabımı okuyacağım... Tahta park iskemlesi üzerinde peynir ekmek değil, sanki karşımdaki mavi Marmarayı yiyeceğim..» diyordu.

Ayasofya camisinin arkasından yürüdü. Bu sırada karşıdan tanıdığı bir simanın geldiğini gördü. Bu Saffet isminde eski bir mektep arkadaşı idi. Daha iptidai mektebinde iken: «Sınıf dönme şampiyonu» olmuştu. Sonra da mektebi bırakmıştı. Gayet haylaz, tembel bir çocuktu. Bir baltaya sap olamamış, senelerdenberi aylak aylak dolaşıyordu.

Belki yıllardanberi birbirini görmiyen iki eski arkadaş karşı karşıya geldikleri zaman durdular. Birkaç cümle konuştular. Şair:

— Gidip parkta karnımı doyuracağım!.. diye gülümsedi. Saffet sordu:

— Koltuğunun altındaki kitap nedir?..

Şair cevap verdi:

— Edgar Poe'nun şiirleri!..

Saffet dudağını büktü:

— Birader o zatın da hikâyeleri fevkalâdedir. Lâkin şiirlerine gelince...

Şari hayretler içinde kalmıştı. Çünkü şimdiye kadar Saffetin ağzından edebiyata dair hiç bir söz işitmemişti. Lâkin arkadaşının fikrini katiyen kabul edemezdi.

— Yok Saffet... Yanılıyorsun.. Poe'nun şiirleri hikâyelerinden çok daha yüksektir. Amerikalılar bile onun şiirlerini tercih ederler. Çünkü hikâyelerinde sanat kudretinden ziyade korku, heyecan ve saire gibi unsurlar vardır. Halbuki şiirlerinde karışıksız, hilesiz bir sanat göze çarpar... Bak benimle biraz yürü de sana fikirlerimi daha iyi izah edeyim!..

Zaten genç şairin hayatta en zayıf olduğu şeylerden biri de edebiyat münakaşaları idi.

Şimdi iki mektep arkadaşı konuşa konuşa Gülhane parkına doğru yürüyorlardı.

Edgar Poe vesilesiyle bütün Amerikan edebiyatı ortaya dökülmüştü. Genç şair kimlerden bahsetmiyordu ki?.. Yeni dünyanın bütün edebiyat üstadlarını sıralamıştı. Longfelleow'dan, Lovel'den, Whitman'dan misaller getiriyordu.

Lâkin Saffet:

— Azizim Amerikan edebiyatı diye bir Longfellow, bir de Walt Whitman öğrenmişsiniz... İşte hepsi bu kadar... Bunlardan sonra Amerikada hiç edib yetişmemiş mi?..

Arkadaşı doğru söylüyordu. Lâkin genç şair bunlara da cevap vermeğe hazırdı. Parkın en yukarı kısmına çıktılar. Bir tahta kanapeye iliştiler. Buradan deniz, karşıdaki Haydarpaşa garı, dalgakıran, Kadıköy açıkları ne güzel görünüyordu. Edebiyat münakaşası ateşlendikçe ateşlenmişti.

Şair bir yandan elindeki kâğıdları açarken bir taraftan da fikirlerini söylüyordu. Bir aralık Saffetin:

— Poe'nun şiirleri beş para etmez!.. sözü üzerine çileden çıktı. Coştu. Yirmi beş dakika nefes almadan konuştu. Karşısındakine konferans verdi.

Sözlerinin sonunda:

— Bak, dedi, hattâ ben de o tarzda birkaç parça şiir yazdım... Amma Poe'yu yenileştirerek... Hem de tamamiyle yepyeni bir şekle sokarak!..

Cebinden küçük bir defter çıkararak okumağa başladı. İlk şiiri bitirince arkadaşı:

— Hakikaten fevkalâde!.. Harikulâde bir şey!.. Şaheser!.. diye mırıldandı.

Genç şair memnundu. İlk defa kendisindeki şiir dehasını tasdik eden bir adama rasgeliyordu. Gülümsiyerek:

— Bu Poe'nun taklidi olan bir şey!.. Dur sana biraz daha okuyayım... diyerek defterinden bir sahife çevirdi. Ve okudu.

Saffet hayran:

— Hakiki bir şaheser!.. diyordu.

Şairin defterinde okunacak başka şaheser kalmayınca Saffet:

Hakkın varmış kardeşim, Edgar Poe büyük bir şairmiş!... Sen de ondan aşağı değilsin!.. Fakat ben saat bir buçukta bir dostuma söz vermiştim. Müsaadeni rica ederim!.. Edebiyat münakaşasını kazandın... Poe'nun kudretini teslim ederim...

Böyle söyliyerek parkın yokuş aşağı inen yolundan hızla uzaklaştı.

Genç şair bir müddet dalgın dalgın denize baktı. Edebiyat münakaşasında fikirlerinin galip gelmesine pek memnun olmuştu.

Kendi kendine:

— Artık şu nefis yemeğimi yiyelim... Daha bir lokma tatmadım... diyerek beyaz peyniri kesmek üzere çakısını açtı. Lâkin bir de önüne bakınca dehşet içinde kaldı. Çünkü önündeki kâğıdda duran bütün üzüm salkımları tanelerinden tamamiyle soyulmuşlardı. Hepsi çırılçıplaktılar, hepsi dekolte... Tek bir üzüm kalmamıştı... Heyhat ki peynir kâğıdı da bir çöl kadar bomboştu. Taze ekmeğin yerinde yeller esiyordu. Yalnız biraz evvel Saffetin oturduğu tarafta ekmek ve peynir kırıntıları ve birkaç üzüm çekirdeği göze çarpıyordu. Aldığı zaman taneleri üzerinde iken canlı canlı duran üzümlerin kuru salkımları şimdi birer iskeleti andırıyordu.

Edebiyat münakaşası esnasında Saffet her şeyi silip süpürmüştü.

Şair elindeki kitabı hızla suların üstüne attı... Edgar Poe kendisine ne azizlik etmişti amma!..

Hikmet Feridun Es

AKŞAM SPOR

Tescil talimatnamesi

Sene başından itibaren sporcularla klüplere tatbik edilen yeni talimatnamenin ana hatları

Türk spor kurumu tarafından tatbik edilmekte olan ve Beden Terbiyesi kanununun kabulünden sonra da tatbiki sırasında birçok ihtilâflara yol açan tescil talimatnamesini yeniden tanzim etmek üzere Beden Terbiyesi umum müdürlüğünce kıymetli spor idarecilerimizden Burhan Felek Nasuhi Baydar, Kemal Halim ve Saim Seymenerden mürekkep bir komite kurulduğunu ve bu heyetin uzun mesailerden sonra yeniden bir talimatname hazırladığını evvelce bildirmiştik.

Beden Terbiyesi umum müdürlüğü merkez istişare heyetinde, İstanbul bölgesi müdürü Feridun Dirimtekinin de iştirakile yapılan toplantıda bu talimatname bir kere daha tedkikten geçirilmiş ve uzun müzakerelerden sonra kabul edilerek bütün bölgelere badema yeni talimatname ahkâmına göre hareket edilmesi tebliğ edilmiştir.

Yeni senenin ilk gününden itibaren meriyet mevkiine konan yeni tescil talimatnamesinin ana hatlarını sporcu karilerimize bir kolaylık olmak üzere hulâsa halinde bildiriyoruz:

***

Tescil: Bir klüp veya bölge ile alâkası olmayan her sporcu senenin her hangi bir gününde tescil edilir ve lisans aldıktan sonra müsabakalara iştirak edebilir. Bunun için de üç fiş doldurmak lâzımdır. Aranılacak vesaik, nüfus tezkeresi, yaş haddi, (yaş haddi her federasyonun takdirine bırakılmıştır) mahkûmiyeti olmaması, sıhhi durum vesikasıdır.

Klüplere girenler: Klüplere yeni kaydedilen bir sporcu hiçbir müddet beklemeğe tâbi değildir.

Birleşen klüp azaları: Birleşme kararı verilen klüp azaları müddet beklemiye tâbi değildir. Ancak birleşme kararını kabul etmiyerek klüplerinden ayrılanlar istifa etmiş addolunarak bir sene müddet beklemiye mecburdur.

Kapatılan veya infisah eden klüp azaları: Klübü kapatılan veya infisah eden sporcular müddet beklemeye tâbi değildir. İstediği klübe girmekte serbesttirler.

Klüplerden istifa edenler: Klübünden istifa eden sporcular istifalarını derhal bölgeye bildirecek ve hüviyet cüzdanlarını da birlikte gönderecektir. Bu sporcu klübünden beden servisini bizzat alacaktır. Klüpler sporcunun istifasını öğrendikleri tarihten itibaren 15 gün içinde beden servisini vermeğe mecburdur. Bu müddet içinde klüp vermezse bölge resen beden servisi verecektir. Müteakip 15 gün içinde istifa eden sporcunun muamelesi bölgede itmam edilmezse sporcu Umumi Müdürlüğe müracaat edeblecektir. Umum müdürlükte bu muamele en fazla bir ayda ikmal olunacaktır.

Mektepler askeri klüplerin müessese klüplerinin azaları bu yerlerle alâkaları kesilince beden servisi almağa mecbur tutulmazlar.

Klüplerden çıkarılanlar: Aylık taahhüdatını ödemediği için klüplerinden çıkarılanlar bu taahhüdatı ödeyince tekrar eski klüplerinde oynamak hakkını haizdirler. Başka klübe girmek isterlerse müddet beklerler. Her hangi bir sebep yüzünden klüplerinden tardedilenlerin başka klüplere girip giremiyeceği hakkında bölge idare heyetlerince karar alınması lâzımdır.

Nakiller: Bir klüpten istifa edip diğer bir klübe veya bir bölgeden diğer bir bölgeye nakledilecek bir sporcu senenin ikincikânun ayını beklemek mecburiyetinidedir. Nakiller ancak bu ayda yapılır. İkincikânun ayında müracaat edip de mücbir sebepler dolayısile nakil vesaikini göstermiyenlerin hakları mahfuz tutularak bu vesaik itmam edilince müsabakalara girerler.

Aynı bölge dahilinde klüp değiştirenler: Klüp değiştiren her sporcu bir sene müddetle diğer bir klübe giremez. Ferdi sporlarda bu kayıt yoktur. Ferdi sporlara iştirak edenler kendi namlarına müsabakalara iştirak edebilirler. Ancak bir klüp namına puan kazandıramazlar. Bir klübün spor şubesi kapanırsa, bölge idare heyeti kararile bu şubenin azası müddet beklemeden diğer bir klübe girebilir.

Bir sporcu bir mevsim zarfında müsabakaların dörtte birine iştirak ettirilmezse veya klübünde meşgul olduğu sporun vasıtaları olmadığı sabit olursa bölgelerin muvafakati ve umum müdürlüğün tasdikile müddet beklemeden diğer bir klübe girebilir.

İstifa edenler, başka bölge veya klübe girmeden fikrinden vazgeçip eski klübüne avdet etmek isterse ilk ikincikânun ayını beklemek mecburiyetindedir. Ordu ve mekteple alâkası kesilenler hiçbir klüpte kayıtlı olmıyanlarla eskiden kayıtlı bulundukları klüplere girmek istiyenler derhal tescil olunurlar.

Bölge değiştirenler: Bölgesini değiştirenler bir sene müddet beklemeğe mecburdurlar. Mücbir sebepler dolayısile bölgelerini değiştirenler bu mecburiyet Umum Müdürlükçe kabul olunursa müddet beklemekten muaf tutulurlar.

Bölgesine avdet edenler: Eski bölgesine avdet edenler eski klübü de dahil olduğu halde bir sene müddet beklemeğe mecburdur. Müessese klüpleri müddet bekletmek şartile birbirlerinden oyuncu alabilirler. Tescil veya nakilleri istenen sporcuların bölge ve umum müdürlükçe muameleleri yol hariç olmak üzere 15 gün zarfında intaç edilecektir.

KÜÇÜK İLAN
okuyucularımız arasında
EN SERİ,
EN EMİN
EN UCUZ
vasıtadır. Alım, satım, kira işlerinde iş ve işçi için istifade ediniz.

SİNGAPUR KORSANLARI

Tefrika No. 5 Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ

— Malı gördün mü? dedi, ceylân gibi güzel bir kız..

Kava - Mura, İspanyolca öğrenmişti; bu sözü duyunca başını çevirdi ve muhafızlara cevap verdi:

— Güzel bir ceylân.. fakat, şimal ayıları gibi kuvvetli bir sahibi var.

İspanyol muhafızı söylediğine pişman oldu.. arkasına bakmadan geçip gitti. Takako, Manilânın yaban elmasına benziyen iri taneli yemişlerinden bir kucak satın aldı. Kava - Mura da bir mikdar afyon aldıktan sonra, aynı caddeden döndüler.. sahile doğru yürüyorlardı.

Kava - Mura burada bir dükkânın önünde durdu; eski tanıdığı korsanlardan birine rasladı.. birbirlerine sarıldılar.. koklaştılar. Kava - Mura:

— Singapura gidiyoruz, dedi, en aşağı on beş denizciye ihtiyacımız var. Adamların nerede?

Kava - Muranın eski arkadaşı:

— Biz de zaten sizi bekliyorduk, dedi.. arkadaşlarım hazırdır. Burada daha fazla kalmamıza imkân yok. İspanyol valisi, Şamama ile aramız açıldı. Hepimizi sıkıştırıyorlar.. ya adadan çıkmalı, yahut Şamamanın maiyetine girmeliyiz.

— Şamamanın maiyetindekiler ne iş görüyorlar?

— Her gün ormandan ağaç kesip sırtlarında şehre taşıyorlar. Bütün ömrünü denizlerde ve sahil boylarında geçiren bizim gibi insanlar ormanda nasıl yaşarlar?

— O halde Yamada sizi bekliyor. Demin de dedim ya, gemide on beş kişiye ihtiyacımız var. Haydi, onları seç, topla ve gemiye gönder

Kava - Muranın arkadaşı sevindi:

— Bir saat sonra hepsi hazır olacaktır.. merak etme, Kava - Mura! Seni güneşin oğlu mu gönderdi buraya?

— Çok muztarip gibi görünüyorsun?

— Evet. Bütün arkadaşlar böyle bir günü bekliyorduk. Şamama dün gece en değerli arkadaşlarımızdan birinin karnını deşti.

— Valiye şikâyet etmediniz mi?

— Bizden önce Şamama söylemiş. Vali de: «Çok iyi yaptın, Şamama! Bu adamlar ancak ölümden korkarlar.» demiş.

— Vay alçak vay. Demek ki, İspanyol valisi onu bu derece himaye ediyor ha?!

— Buna himaye değil, korku derler. Kava - Mura! Ada valisi, Şamamadan çok korkuyor.

— O halde Şamama Filipin'lere hâkim olmak niyetinde..

— Hiç şüphe yok. Bunu kaç kere ağzından duyduk: «Günün birinde Manilânın hâkimi ben olacağım.» dedi.

— Yamada ona bu fırsatı vermiyecek. Haydi, vakit geçirmiyelim.. arkadaşları topla da gemiye gel.

Kava - Mura ayrılırken arkadaşının kulağına fısıldadı:

— Dikat et, Ti - Pi! Alacağın adamların arasına Şamamanın hafiyeleri girmesin.

— Benim getireceğim adamlar öl dediğim yerde ölmeğe hazır olan, Yamadaya daima sadık kalacak denizcilerdir.. merak etme!

Manilâlı korsan sahilden ayrıldı ve dar sokaklara saparak bir anda gözden uzaklaştı.

Kava - Muranın şehre inişinin sebebi bundan başka bir şey değildi. O, aradığı adamları bulmuştu. Takako kucağındaki ada elmalarını yiyerek, kendilerini getiren kayığın durduğu yere geldiler.

***

Manilâ limanında bir boğuşma

Sahilde toplanan yerliler hep birden bağrışmağa başladılar:

— Limanımızda birkaç gün kalmıyacak mısınız, Kava - Mura? İki gün sonra balık bayramımız var. Bol bol balık yerdiniz.. kalsanız fena olmaz!

Takako kayığa atladı.

Kava - Mura yerlilere döndü:

— Fazla kalmağa vaktimiz yok. Yarın sabah, belki de bu gece yarısından sonra harekete mecburuz. Dönüşte uğrar, fazla kalırız.

Kava - Mura bunları söyler söylemez kayığa bindi. Kayıkçı sahilden açıldı; Yamadanın gemisine doğru ilerlediler.

Gemiye yüz metre kadar bir mesafe kalmıştı. Birdenbire karşılarına bir kayık çıktı ve Kava - Muraya «dur» işareti verdi.

Takako:

— Bu da kim? dedi, yolumuzu kesiyor..

Kava - Mura:

— Ben sana sahilde ikimizden biri ölecek demiştim.. işte Şamama yolumuzu kesti. Bizden önce yola çıkmış.

— Şimdi ne yapacağız?

— Deniz üstünde döğüşmekten başka yapacak ne var?

— Fakat, Şamamanın yanında bir tek kayıkçıdan başka kimse yok. Bu ne cesur adam!

— O yeryüzünde yalnız kendine güvenir.

Bu sırada iki kayık birbirine rampa etmiş vaziyette idi. Şamama iri beyaz dişlerini göstererek sırıttı:

— Buraya hangi rüzgârlar attı seni, Kava - Mura?

Kava - Mura geniş omuzlarını kaldırarak, alaycı bir tavırla cevap verdi:

— Yamadanın rüzgâriyle geldik buraya..

— O neden şehre inmedi?

— Her halde senden korktuğu için değil.

— Karımın öldüğünden haberdarsın, değil mi?

— Haberim yok..

— Onu yaraladığını unuttun mu, köpek?

Kava - Mura bu konuşmanın nereye varacağını biliyordu. Birdenbire hasmından önce davranarak bıçağını çekti ve Şamamanın üzerine atıldı.

Takako heyecan içinde titriyordu. Bu karada ve geniş bir yerde olsaydı, korsan kızı da kendini gösterecekti. Faakt kayık o kadar küçüktü ki, durdukları yerde dönmeleri bile güçtü.

Kava - Mura:

— Korkma, Takako! diye bağırdı ve kendi kayığını ayağiyle itti. Kayık iki metre kadar açıldı.

Şimdi iki Nippon boğası küçücük bir kayığın içinde boğuşuyordu.

Şamama çok iri, heybetli bir adamdı. Bileklerine güvendiği için bıçağına bile sarılmıyordu. İlk hamlede Kava - Muranın elini tuttu; o kadar şiddetli sıktı ki, delikanlının elindeki bıçak denize fırladı. Fakat, Takako bıçağı kaptı.

Şamama derhal, bir dev gibi, Kava - Muranın beline sarılıp kayığın içine devirdi. Şamamanın adam boğması pek meşhurdu.

Takako bunu duymuştu. Kendi kayıkçısına:

— Şamama, babamın sağ kolunu boğacak..

Diye mırıldandı ve elindeki bıçağı uzaktan Şamamanın göğsüne fırlattı. Bıçak, canavarın karnına saplanmıştı.

Şamama birden irkildi, kollarının dermanı kesildi.. ve sırtüstü denize yuvarlandı. Kava - Mura bu vaziyetten istifade ederek kayığın içinden kalktı ve kayıkçının belinden bıçağını kaparak Şamamanın üzerine atılmak, onu iyice gebertmek istedi; Şamama bu sırada suyun üstünde çırpınarak birdenbire denize dalmıştı. Boğuluyor muydu, yoksa başına gelecek âkıbeti biliyor muydu? Anlaşılamadı.. Kava - Mura bir müddet bekledi.. Şamama sudan çıkmadı.

Kayıkçı gülerek homurdanıyordu:

— Onun ne müthiş bir yüzücü olduğunu bilmiyor musun? Şamama Şamama şimdi suyun altından sahile gidiyor.

Takako şiddetle bağırdı:

— Haydi, gemiye gidelim, Kava - Mura!

(Arkası var)

EY KADER!

Aşk ve macera romanı

Tefrika No. 132 Nakleden: (Vâ - Nû)

Rüsuhinin dediği doğru idi. Çünkü iki kız kardeşin işgal ettiği iki odadan biri oturma, ikincisi de yatak odası vazifesini görüyordu. Ortada çanak, tabaktan ve mutfaktan eser yoktu. İki talihsiz kız, peynir, zeytin gibi pişirilmeğe lüzum göstermiyen kuru ve hazır şeylerle geçiniyorlardı. Birkaç tabakla iki çatalı da bir rafın üzerine koymuşlardı.

Rüsuhinin bu suali, başka bir soruya sebep oldu. Galibe, başını dikişten kaldırarak sordu:

— Ya siz?

— Ben de yedim.

— Odanızda mı?

— Hayır!

— O halde lokantada olacak...

— Hayır! Sizin için de temenni ettiğim muhteşem bir konakta.

Rüsuhi, Dalaman çifliğinden İstanbula dönen arkadaşı Cevdetin konağından geliyordu.

Galibenin keyfi ve neşesi avdet etmişti. Rüsuhinin gözleri içine bakarak sordu:

— Bu muhteşem konak nerede?

— Öyle bir konak ki, tarihi hakkında yazdığım makaleler âdeta beni zegin etti.

Rüsuhi biraz durakladıktan sonra ilâve etti:

— Aklıma gelmişken ilâve edeyim. Paraya ihtiyacınız olursa bana tehlifsiz baş vurabilirsiniz.

— Bizimle lâtife ediyorsunuz, galiba!

— Vallahi, doğrusunu söylüyorum.

— Şimdi cebinizde ne kadar para var bakayım?

— 30 lira!

Bu rakam karşısında Galibenin gözleri fal taşı gibi açıldı ve aklından: «Keşke bizim de bu kadar paramız olsaydı» düşüncesi geçti. İki kız kardeş, Erenköyündeki pansiyondan kapı dışarı edilelidenberi bu kadar büyük bir parayı görmemişlerdi.

Galibe, bir haftadanberi yüzünü görmemiş olduğu Rüsuhiye takılmak istiyordu:

— Bu konak, eski Devlet şûrası reisinin konağı değil mi?

— Evet.

— O zatın ismi ne idi? Vakıa bana evvelce söylemiştiniz amma, aklımda kalmamış.

— Rüstem paşa zade...

Rüsuhinin Galibe ile konuşmasını, sessiz sessiz takip eden Meliha, bu ismi işitince, birdenbire titredi:

Rüsuhi devamla:

— Bu konak, şimdi Rüstem paşanın biricik oğlu olan dostum Cevdet beye aittir. Cevdet bey, zengin, yakışıklı, münevver, mütevazı bir gençtir.

Galibe, alaylı bir tavırla sordu:

— Demek o, sizden daha zengindir.

— Servetini bilmem amma, muhakkak milyonerdir.

Meliha, ayağa kalkarak, öteberi almak bahanesile, yatak odasına geçti, aynaya baktı. Yüzü heyecandan sararmış, sinirleri gerilmişti. Aynanın önünden dehşet içinde çekildi. Çünkü yüzünün bir ölü çehresinden farkı yoktu.

Cevdetin yalnız ismi, kalbinde müthiş bir fırtına koparmış, tatlı ve acı birçok hatıraları canlandırmıştı. Cevdetin güler ve tatlı yüzü, nazik ve kibar tavırları, hudutsuz iyi kalbliliği gözlerinin önüne geldi. Meliha, Rüsuhi ile Galibenin göreceklerinden korkmasa, hüngür hüngür ağlıyacaktı.

Biçare kız pek bedbaht idi. Alnı ve vücudu ateşler içinde yanıyordu. Gözlerini ve yüzünü ıslak bir bezle sildikten sonra biraz kendine geldi, son bir gayretle heyecanını bastırarak kız kardeşile Rüsuhinin yanına döndü.

Galibe, Cevdetin konağı hakkında Rüsuhiden izahat istemekte devam ediyordu:

— Konağın yemeği iyi mi idi?

— Enfes!

— Milyoner bir arkadaş bulduğunuzdan dolayı bahtiyar sayılırsınız.

— Çok doğru!

— Yalnız bu yüksek muhite çok devam ederseniz, korkarım ki bizim gibi fakirleri unutacaksınız.

— Buna imkân mı var?

— Arkadaşınız ne yapıyor?

— Kendisini avutmak için tedkikat yapıyor.

— Sizin gibi mi?

— Aşağı yukarı öyle.

— Bu sebepten dolayı mı çabucak dost oldunuz?

— Belki de... Genç yaşında annesile babasını kaybetmiş, kocaman konakta tek başına kalmış, bu yalnızlık ve kimsesizlik kendisine ağır başlılık vermiş, çok çalışarak Hukuk mektebini muvaffakıyetle bitirmiş.

Bunları kendisinin bana övünerek söylediğini sanmayınız. Çünkü Cevdet, tevazuun mücessem timsalidir. Esaletinden, servetinden bahsetmeği hiç sevmez.

Soğukkanlılığını muhafaza etmek için büyük gayretler sarfeden Meliha nım göğsünden bir ah çıktı. Galibe ile Rüsuhi, konuşmağa dalmış oldukları cihetle, zavallının bu figanını duymadılar.

Galibe:

— Demek, arkadaşınız o kadar mükemmel, malûmatlı ve tam bir insan...

— Evet. Eğer Cevdet bey, fiilen avukatlık yapmış olsaydı; eminim baroda mümtaz bir mevki işgal ederdi. Kendisile konuştukça, bilgilerinin genişliğine hayran kaldım. Malûmatı ne kadar geniş ve derin ise iyi kalpliliği ve vicdanının temizliği de o kadar büyüktür.

Galibe, bu methiyeler karşısında gülmeğe başladı:

— Meğer senin arkadaşın ne bulunmaz bir Hind kumaşı imiş?

— Vallahi böyle. Sen alay ediyorsun amma, Cevdet bey söylediklerimden de daha kıymetli ve iyimsever bir zattır.

Eğer Galibe ile Rüsuhi, konuşmağa dalmış olmasaydılar, Melihanın başını eğmiş olduğu dikiş üzerine gözlerinden iri bir damla göz yaşı yuvarlandığını göreceklerdi.

Bedbaht kız, her sözü kalbine bir hançer gibi saplanan bu muhavere devam ederse, soğukkanlılığını kaybederek, sırrını meydana vuracağından korktuğu için, bahsi başka bir mecraya dökmek istedi ve Rüsuhiye hitap ederek sordu:

— Şimdi ne yapacaksınız?

Rüsuhi müphem bir işaretle cevap vardi. O da ne yapacağını bilmiyordu. Yeni bir mevzu arıyordu. Vakıa yazı mevzuları hiç eksik değildi. Fakat bunların arasından en münasibini seçmek lâzımdı. (Arkası var)

Istanbulun en zengin çarşısı..

(Baş tarafı 3 üncü sahifede)

Evet kırmızı renkli halı her zaman için paraydı. Çünkü daima müşterisi hazırdı. Hattâ meselâ başka renkte, fakat üzerinde güzel şekiller taşıyan bir halı getirseler:

— Yazık... Kırmızı olsaydı iki misli para ederdi!.. Derdik.. Lâkin son zamanlarda birdenbire halkımızda lâcivert renge karşı sonsuz bir merak uyandı. Şimdi artık herkes lâcivert halı soruyor. Başka hiç bir renge itibar yok. Var mı lâcivert, yok mu lâcivert?. Şimdi ısmarladığımız halıların yüzde seksen beşini lâcivert, yüzde on beşini öteki renklerden yaptırıyoruz. Son zamanlarda kurşunî rengi halılar da satılıyor.

Halıların fiatleri niçin yükseliyor?

— Halıların fiatleri neden yükseliyor?..

— Evet, halı fiatleri günden güne yükseliyor. Çünkü boya yok... Malzeme pahalı, işçi fiatleri yükseldi. Bugün birinci nevi Isparta halılarının metre murabbaı 32 liradır. Kemaliye halıları 35 liraya kadar gider. Sonra tuhaf bir şey daha söyliyeyim... Halıyı yapan kadınlardır. Eskiden kadınlar evlerinden çıkmazlardı. Biz ipliği götürür halıyı sipariş ederdik. Halıcılık, dantelâcılık gibi,

Ucuz bir ev sanatı idi. Kadınlar sokağa çıkmadan, az da olsa halı dokuyarak para kazanmağı tercih ederlerdi. Boş duracağına senede bir veya iki halı yapsa aldığı para ile hiç değilse kendisinin ve çocuklarının üstünü başını çıkarırdı. Şimdi öyle değil ki... Her tarafta kadınlar dışarıda da iş buluyorlar. Evde kapanıp ucuza halı dokumak zihniyeti geçti artık!..

Sonra halı dokumak hakikî bir ömür törpüsü, dehşetli zaman meselesidir. Düşünün bir kere bir santimetre murabbaına 100 döğüm atacaksınız. Ve böylece metre murabbaları ile halı yapacaksınız. Bazan da meselâ iki genç kız bir çift güzel seccadeyi 12 - 13 ayda güç bitirirler. Malın böyle uzun zamanlara çıkması da fiati tabiatile yükseltiyor.

Perapalas otelinde banyoya konulan halı...

Eski halıcı sözlerine şöyle devam etti:

— Bugün Türkiyede çok nefis halılar vardır. Piyasada 250, 300 senelik halılara ras gelebilirsiniz. İyi halı iyi kocaya benzer... Aldığınız zaman bakarsınız o kadar güze çarpacak, farfaralı, çığırtkan bir hali yoktur. Lâkin seneler geçtikçe eskidikçe parlar, parladıkça rengi daha güzel görünür. Siz halınıza seneler geçtikçe ahşır, onu daha ziyade seversiniz. Fena halı da fena kocaya, yahut fena zevceye benzer. Aldığınız zaman göz boyayıcı bir çok güzel tarafı vardır. Rengine, parlaklığına bayılırsınız. Lâkin bunların hepsi geçici ve yalancıdır. Bir müddet sonra fena halı suratını size asar, güler yüzünü somurtur.. Artık ona bakmağı bile canınız istemez.

Renk meselesi halıda son derecede mühimdir. Bizim nebatî boyalar dünyanın pek az yerinde yapılabiliyor.

Bakınız size bir hikâye anlatayım. Harpten biraz evvel nebatî boya ile boyanmış bir halıyı nadide eşya satan bir dükkâna biz 1000 liraya satmıştık. Oradan da ayni halıya tamam 7000 liralık bir müşteri bulmuşlar.

Bu müşteri bir Amerikalı idi. Ve şu şartı koymuştu:

— Ben bu halıyı 7000 liraya alırım amma bir şartla... Onu 24 saat benzin içinde bırakacağım!..

Bunun üzerine dükkân sahipleri bize koştular:

— Aman, ne yapalım Amerikalı böyle böyle diyor... Halının boyası çıkmasın!.. dediler. Biz:

— Korkmayınız... Ne yaparsa yapsın!.. Cevabını verdik.

Amerikalı Perapalas otelinin banyolarından birinde benzinli su içinde halıyı tamam 32 saat bıraktı. Boyalarına bir şey olmadı ve 7000 tıkır tıkır lirayı saydı...

Bizim memleketteki nebatî boyalar bu kadar mükemmeldir. Lâkin ne yazık ki halılarımızı hep sun'î Avrupa boyaları ile boyamağa başladık...

Dünyanın en güzel halıları İran, bilhassa Horasan, Herat, Serebend, Tenagan, Sehna halılarıdır. Lâkin Çin halılarının bir kısım çeşitleri İran halılarından da güzeldir... İstanbulda en pahalı satılan halı bir kaç sene evvel piyasaya çıkmıştı. 55 bin liraya bir antikacı tarafından satılmış; bir kolleksiyoncu almıştı... Halı kolleksiyoncuları pek çoktur.

Gördüklerim, duyduklarım

(Baş tarafı 4 üncü sahifede)

Aman ne iyi ettin de beraber oturmağı arzuladım sütnineciğim. Biz de kimsesiz kalmıştık. Senin gibi bir can yoldaşını nerede bulacaktık?) larla alıyorlar içeri.

Derhal alt kattaki iki odanın birini ona veriyorlar. Getirdiği pide gibi şilte, barsak gibi yastık, yamalı yorganı serdirmeyip, içi mükemmel yataklı bir karyola kuruyorlar. Yanına, getirdiği küçücük sandığını, yerli dolabın içine heybesindeki öteberisini yerleştiriyorlar.

Güz sonu, kış kapıya çatmak üzere. Odaya bir ot minder, üstüne cicim. yere de kilim. Bakır mangal, surahiyle bardak, kahve takımı, lâmba, gece kandılı, yüz ve ayak havluları tamam...

Sözüm ona (köpek bile oturduğu yeri eşeler). Eminenanım mı postu serip yangelecek; Çöpü çöp üstüne koyacak?

Geldiğinin ertesi sabahı, gözünü açar açmaz, sıvanıp, eteğini beline dolayıp, alt kattaki ortalığı ne süpürüş; oda tahtalarını, taşlığın, mutfağın, hleâ aralığının malta taşlarını ne siliş.

Cafer efendiyle hanımı yataklarında fısıltıdalar:

— Hatunun hamaratlığını görüyor musun, efendi?

— Farkındayım, yaman kadındır vesselâm!

— Kadın didinip dururken benim burada zıbarmaklığım doğru değil!..

— Ben de tulumbadan suyu çeksem faydadır!

Yelyeperek aşağıya indiklerini gören Eminanımda bir öfke ki sorma:

— Bu kirin, pasın, toz toprağın içinde nasıl oturuyorsunuz? Üsküdardaki Miskinler dergâhına derviş mi olacaksınız?

Gülümseyip, tatlıya bağlayıp mırın kırın ederlerken, o gene asık suratla:

— Şaştım, bir yaşıma daha girdim. Evvelce böyle perisi kirli değildiniz. Ne oldu size?

Bronşitli Cafer efendi tulumbadan su çekedursun, romatizmalı karısı da, çıplak ayaklarında takunyalar, ıslak taşlarda şuraya buraya seğirtsin, sütnine hanımda hiddet yatışmıyor da yatışmıyor:

— Dost var, düşman var. Oğullarını paşa konağına damat ettiler, kızlarını vükelâ torununa gelin verdiler de görmeyin hallerini, evlerinin içi ne demezler mi? Lânet okumazlar mı?

Cafer efendinin nefes nefeseliğine, hanımın dizlerini oğuşturuşuna da kızmada:

— Allah aşkına kalabalık etmeyin; aradan çekilip, odanıza gidip keyfinize bakın. Yardımınızdan vazgeçtim, yapacağımı, edeceğimi şaşırtıyorsunuz!

Gene güler yüzle aldırış etmezlerken:

— Yooo, bak buna gelemem. Ehlimi kaybettikten sonra huyum değişti. Sözüm dinlenmezse babalarım tutuyor. Savulun başımdan bakayım!..

Zavallılar haydi kös kös yukarıya. Çok geçmeden, merdivenin alt başından bir kumanda:

— İnin aşağıya!.. Benim odama girecekseniz amma terliklerinizi çıkaracaksınız. Sizin katı süpürüp sileceğim!

Siftik siftik iniyorlar. Aralarında gene fısıltı:

— Evi güllere çevirecek!

— Ne temiz pâk kadın!.

— Bu kadar celâlli değildi...

— Acı, kimsesizlik, yoksulluk insanı ne hale koymaz?..

Allah var, doğruyu söylemek lâzımsa eve yerleşen sütninede durup dinlenme yok. Karakışta şafak sökerken kalkıp mangalları yakma. Kahve cezvelerini, çay ibriğini, bakır bakracı kaynatma. Akşamdan kalan bulaşıkları yıkayıp ardından mutfakta zerzavatları ayıklama; yemeği ocağa koyma.

Dedik a, Cafer efendi öksürüklülerden. Uyanıp öhö öhölerde iken aşağıdan ses:

— Boru çiçeği cigaraları sardım, sofadaki konsolun üstüne koydum. Tüttür, nefes al! Kahven de hazır!. Kadınım kalkınca yere ayak vursun, çayını getireyim!.

Bununla beraber karıştığı, burun soktuğu nesneler de çok. Meselâ efendicağazın pencereden işkembeci Arnavuda sesleneceği, (çifti kaça?) diye soracağı tutmuş. Akabinde alt kattan bağırtı:

— Hu!.. İşkembe mi alınacak? Bilmiş olun katiyen onları temizliyemem. Pek canınız çektiyse caddedeki Bulgardan ister çorbasını, ister tuzlamasını alıp yeyin; evin içini kokulara bürütmeyin!.

Hanım, gene pencereden atlı zerzevatçıya: (Helvacı kabağının okkasına ne istiyorsun?) demiş. Saniyesinde taşlıktan:

— Zaten bulaşıktan, çamaşırdan kolum kanadım uyuşuk. O kazık gibi kabağın kabuklarını soyarım dersem yalan. Şekeri, pekmezi, cevizi gözden çıkardıktan sonra biraz nişasta alalım, Ceyhan sucuğu yapalım!..

Cafer efendinin helâlı, ayıp değil a, bazı hususlarda vehimli. Faraza oldum olasıya, kışta kıyamette sokak hamamına gidemiyor. Fazla sıcak olduğu için dönüşte soğuk almaktan korkuyor; evde yıkanıyor.

Gaz tenekesini ocağa koyacağı sırada kâhya ensesinde:

— Mutfağı gıcır gıcır temizledim, bal dök yala hale getirdim. Şimdi her tarafı sırsıklam olacak, küller de konup çamur kesilecek. Boş kuruntulardan vazgeçmedin gitti. Hamama gidenlerin canı can değil de patlıcan mı?

Sütnine hanım gitgide işi o dereceye vardırıyor ki biçare karı koca evin içinde ıslık faresi. Yürüdükleri pat pat, bastıkları çat çat. Ağızları var, dilleri yok...

Nihayet bıçak kemiğe dayanıp: (İlâllah) ı çekiyorlar; baş belâlarına:

— Artık tahammülümüz tükendi, seninle yapamıyacağız. Kısmet bu kadarmış! diyorlar. O da:

— Ya??.. Saçımı süpürge edişimin, ömür kütah edişimin karşılığı bu ha?.. Peki, beni mumla arasınız! deyip pılıyı pırtıyı toplayıp gidiyor.

Ertesi sabah yataklarında, hanımla efendi konuşmadalar:

— Büyük halt ettik, dehlemiyecektik kadını!.

— Şu anda boruçiçekli cigaralarını sarıp konsolun üstüne koymuş, kahvemi pişirmişti.

— Ayak vurdum mu sıcacık çayım hazırdı.

— Mangalda ateş mateş yok, titriyeceğiz!

— Çoktan yemeği tabaklara kotarmıştı. Hem de ne yemek!..

— Onun gibi emin, temiz, kadın kadıncığaz bir daha ara da bul!.

— Evlâdlarımıza olan süt hakkını. muhabbetini de unuttuk!.

— Fazalca hiddetliydi dersen her güzelin bir kusuru olur.

— Kadı kızında bile kusur bulunur.

Cafer efendi o gün Mevlânekapısını boyluyor. Yalvarıp yakarıp, üstelik beş mecidiye aylık da bağlayıp Eminanımı gene eve getiriyor...

Sermed Muhtar Alus

AKŞAM

Abone bedeli

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 kuruş	2700 kuruş
6 Aylık	750 »	1450 »
3 Aylık	400 »	800 »
1 Aylık	150 »	»

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği: 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız Başmuharrir: 20565
Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681
Müdür: 20497

Zilhicce 19 — Kasım 61

S.	İm.	Gü.	Öğ.	İki.	Ak.	Yat
E.	12.43	2,30	7.24	9,47	12,00	1,33
Va.	5,39	7,26	12,20	14,42	16,56	18,34

İdarehane Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

Kış gecelerinde hoş vakit geçirmek için meşhur

ARSEN LÜPEN

Büyük ve heyecanlı roman serisini okuyunuz!

Bu seri 6 büyük ve resimli ciltlir. Beher cildin fiati 80 kuruş.

6 Cildlik takımı birden alanlar için fiati: 4 liradır

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası tel: 20681

Yüzde yirmi iskonto kuponu

Bu kuponu kesip «AKŞAM Matbaası Kitap servisine» getirir veya gönderirseniz fiat üzerinden size yüzde 20 iskonto yapılacaktır.

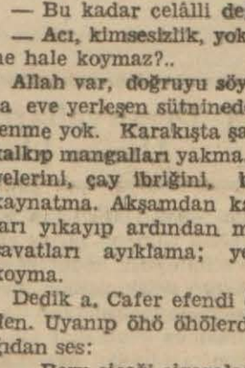

Mısırın Biricik Yıldızı

ALİYE NEVVAL

Her gün seanslarına Taksim

HALK GAZİNOSUNDA

(Taksim meydanı Âbide karşısı Ayazpaşaya giden caddede

Devam ediyor

Pazar günleri içkisiz matine

RADYO

Bugünkü program

12.30 Program, 12.33 Karışık şarkılar, 12.45 Ajans haberleri, 13.00 Karışık şarkılar, 13.30 Karışık program (Pl.), 18.03 Dans orkestrası, 18.25 Konuşma, 18.45 Çocuk klübü, 19.30 Ajans haberleri, 19.55 Suzidil makamından şarkılar, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Bir marş öğreniyoruz, 21.00 Ziraat Takvimi, 21.10 Fasıl heyeti, 21.30 Konuşma, 21.45 Riyaseticümhur bandosu, 22.30 Ajans ve borsa haberleri, 22.45 Dans müziği (Pl.).

Yarın sabahki program

7.30 Program, 7.33 Hafif program (Pl.), 7.45 Ajans haberleri, 8.00 Hafif program (P.l), 8.15 Evin saati, 8.30 Müzik (Pl.).

BULMACAMIZ

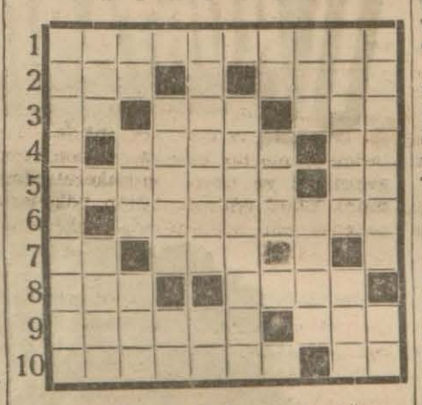

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Zelzele.
2 — Cefa - Hatırından çıkar.
3 — Tersi güzel sanattır - Fare tuzağı - Lezzetine bak.
4 — Falanın arkadaşı - Vidanın başı.
5 — Tersi tembelcesine demektir - İnce kurum.
6 — Baltacı zamanındaki Rus çariçesi.
7 — Yüz - Pek ince.
8 — Entarinin başı - İstridyeden çıkan kıymetli bir madde.
9 — Yardımcı - Büyük.
10 — Bitişiklik - Kalın sicim.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Ege adaları, 2 — Göster. Muç. 3 — Es. Şema, 4 — Ati. Edireb, 5 — De, Atilâ, 6 — Ar, Da, Akir, 7 — Şita, Ala, 8 — Amerika, 9 — Rumelili, 10 — İcabara, İt.

Fatih Halkevinden:

Evimizin tertip ettiği hafta konferanslarının birincisi 7/1/942 çarşamba günü saat 18 de verilecektir. Mevzu: «Halkevi ve Halkevicilik» dir. Bu konferansa bütün yurddaşları çağırmakla onur duyarız.

Lokman Hekim

(Dr. HAFIZ CEMAL)

Dahiliye mütehassısı

Divanyolu 104

Muayene saatleri Pazar hariç her gü. 2,5 — 5 Tel: 22398

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR

Fevkalâde ahvalin devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 — İŞ ARIYANLAR

ÜÇ BİN - BEŞ BİN LİRA — Sermaye koymak ve kendim de çalışmak suretile iş arıyorum. Ticaret işlerinde bulundum. Esaslı ve devamlı bir işi olup da sermayeye, dürüst ve faal bir ortak arkadaşa ihtiyacı olanlarım yahut işini devretmek isteyenlerin Akşam'da (A. B. C) rümuzuna tam izahatlı mektupla müracaatları.

ESKİ YAZIYI İYİ BİLİRİM — Tahsilim ortadır. Daktilodan anlarım. Saat 11 den 18 e kadar çalışabilecek bir iş arıyorum. Adres: Akşam matbaası İ. A. 29. — 2

HUKUK FAKÜLTESİ — Talebelerinden bir genç, her gün 5 - 6 saat çalışmak üzere iş aramaktadır. Taliplerin Akşam'da V. T. remzine mektupla müracaatları. — 3

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

MEMUR ARANIYOR — Boğaziçinde ikamete mecbur olmak ve 250 lira kefalet akçesi vermek şartile bir müesseseye idare memuru alınacaktır. Muhasebe bilen tercih edilir. Taliplerin fotoğraflarını, hüviyet cüzdanı ve bonservis suretlerini İstanbul posta kutusu 636 No. ya göndermeleri.

BİR DAKTİLO BAYAN ARANIYOR — Bir müessesenin yazıhane işlerinde çalışmak üzere ihtiyaç vardır. Fransızca bilenler tercih olunur. Telefon: 44439. —

İYİ BİR ERKEK AHÇI ARANIYOR — Temiz, çevik, iyi bir ahçıya ihtiyaç vardır. İstanbul Sağlık Yurdu. Tel: 20107. — 2

3 — SATILIK EŞYA

BİR PİYANO — Acele satılıktır. Aynalıçeşme, Atlama sok. 29. Kat 2. Mişel. Pazar, pazartesi, çarşamba, cuma: Saat 4 - 8. — 1

KELEPİR SATILIK BÖLME CAMEKÂN — Dört kapılı sekiz metre, cilâlı yukarları iki metre kare çiçekli arnova camlarile ucuz ve acele satılık. Bahçekapı Taş han ikinci kat 36 numara telefon 23043. — 1

1918 DEN İTİBAREN — İstanbulda çıkan Türkçe gazetelerin bu yıla kadar olan kolleksiyonları satın alınacaktır. Eksik veya tamam veya bir kaç gazeteye ait olabilir . Akşam S. E. G adresine müracaat. — 9

İYİ BİR FIRSAT — Yeni bir Pöti Gri kürk uygun fiatle satılıktır. Maçka'da Narmanlı Ap. kapıcılarına müracaat. — 5

FİAT 500 MODELİ OTOMOBİL ARANIYOR — Marpuççular Fevzi Şamlıda Garbis. — 5

4 — Kiralık - Satılık

2000 LİRADAN 100,000 LİRAYA KADAR SATILIK EMLÂKLER — Müracaat: Ferdi Selek Türk Emlâk Bürosu. Galata Ömerabit han ikinci kat No. 23. Telefon: 42368. — 2

ANKARA BAHÇELİ EVLER — de devren satılık evi olanların Beyoğlu posta kutusu 2284 numaraya tafsilât ve şartlarını bildirmeleri. — 3

FABRİKA VE MATBAAYA ELVERİŞLİ BİR BİNA SATILIKTIR — Cağaloğlunda fabrika ve matbaa ittihazına elverişli betonarme yeni bir bina satılıktır. Akşam idaresine müracaat. Telefon: 20681

SATILIK BAHÇE (1570 M 2) — Üsküdar, Doğancılar İhsaniye caddesi No. 23. Fevkalâde nezaret, tramvaya, plâja yakın, içinde bostan kuyusu ve iki yüz meyva ağacı vardır. Müracaat: Tel.: 60075. — 3

SATILIK ARSA — Nişantaşı caddesi 529 metre murabbaı Mecidiyeköyüne nezaretli arsa satılıktır. Telefon: 22933. — 2

SATILIK ARSA — Lâleli tramvay caddesine bir dakika denize nazır 221 metre murabbaı arsa satılıktır. Telefon: 22933. — 2

DEVREN SATILIK KUNDURA MAĞAZASI — Kadıköyünün işlek ve kibar semtinde, modern, şık, ayda bir kaç lira varidat getiren birinci sınıf kundura mağazası askerlik dolayısiyle acele satılıktır. Taliplerin Akşam gazetesinde R. K rümuzuna.

MOBLELİ 1,5 ODALI MÜSTAKİL DAİRE — Bilûmum konforu haiz bahçe içerisinde, Alman sefarethanesi yakınında Ayazpaşa Çifte Vav sokak 11 Esen apartımanında müstakil bir daire kiralıktır. Tel: 43633. — 2

5 — MÜTEFERRİK

BİR İNGİLİZ BAYI — Ehven fiatle mükemmel İngiliz eisan desrleri verecektir. Çok kolay ve seri metod. «Englishman» rümuzuna gazeteye müracaat edilmesi. — 1

FRANSIZCA — Olarak riyaziye, fizik, kimya, tabiiye ve lisan dersleri verilir. Fiatler uygundur. Evlere de gidilir. Akşam gazetesinde M. Ü. rümuzuna mektupla müracaat. — 4

TÜRKÇE VEYA FRANSIZCA — Riyaziye, fizik ve lisan dersleri verilir. (Mektupla evinize davet edebilirsiniz). Adres: İlter, Galata, Lüleci Hendek No. 108. — 3

FRANSIZCA LİSAN MÜTEHAS. PROF. ANJEL DERSANESİNDEN — Evlâdımızın Fransızcası zayıf ise bize yollayınız. Çabuk takviye ederiz. Âzami 3 - 4 mevcutlu müşterek dersler için aylığı 5 liradır. Bahçekapı tramvay yolunda Selâmet hanı. Hususi ders dahi verilir. — 5

ALMANCA DERSLERİ — Çocuklara, büyüklere Almanca gramer ve muhabere dersleri verilir. Kolay metodlar sayesinde 6 ay zarfında Almanca öğretilir. Cihangir caddesi Güner apartımanı No. 60 Madam Siftar — 3

İstanbul Defterdarlığından :

Sıra No.	Mükellefin adı	İşi	Mahallesi sokağı	No.	Matrah	Nevi İhb.	Sene
1	Mehmet Akman	arabacı	K. Gümrük meydanı	12	2 at	O. 20 S. 30	941
2	Ali Abura	»	S. Ahmet Fener	8	4 »	40 » 23	»
3	Mehmet Akmolla oğlu	»	K. Gümrük Dervişali	90	1 »	10 » 7	»
4	Ahmet Taşlı	»	Ortaköy Dereboyu Leylâk	35	2 »	20 » 18	»
5	İsmail Hurşit Kellen	»	Aksaray Horhor Orta	22	2 »	20 » 19	»
6	Emin Tumay	»	Ortakapı S. Hamam	83	2 »	20 » 21	»
7	İbrahim Beşik	»	Ortakapı Talimhane sokak	183	2 »	20 » 01	»
8	Bekir Tunçel	»	Unkapanı Haydar	43	2 »	20 » 20	»
9	Mecit Mulkaya	»	Kasap Demirhun çeşme		2 »	20 » 30	»
10	Kara İbrahim Özcan	»	Unkapanı Topyer Kar.	22	2 »	20 » 35	»
11	Naum Yorgi V. Ş. K.Ş.	»	A. Çelebi Balıkpazar	50	1154.00	173.15 K. 21/4 34.60 B. 217.75 C.	937
12	» » »		» »		1200.00	180.00 K. 1/5 36.00 B. 216.00 C.	938
13	İsmail Dilmekâni ve Ş.	komisyoncu	Ş. Geylânî Antrepoda	8-11	2693.97	86.48 K. 39/4 17.29 B.	937
14	Jozef Gosrki	»	Ş. Selâmet han	13	Asgarî	232.15 K. 46.43 B. 37/1 41.79 C.	938
15	Nikola T. Kiliyrisis	»	Ş. Köprülü han	13	5600.00	466.95 K. 93.39 B. 13/10	939
16	Yakup Fehmi	»	Ş. Balıkpazarı	67-2	371.35	44.56 K. 8.91 C. 47/4 üçüncü	930
17	Dragomir N. Kumandrof Banker		Tahtakale Balkapan han	1-10	45.76	9.15 K. 1.82 B. 37/5 üçüncü 10.98 C.	937
18	» » »		» »		1050 matrah Terkin 38/5		937
19	Yaşar Paker	Komisyoncu	Menaşe han	5	1200.00	Terkin 37/4	937
20	»	»	»		1500.00	Terkin 38/4	938
21	Hasan Mustafa İstiklâl N.	Şirketi	Ahi Çelebi yağ iskelesi	3-25	1 No. lı itiraz K. 10/2/41 T. ve 2347 sayılı davet. K.		
22	Leon İnzelberk	Komisyoncu	T. Kale Menaşe han	31	934, 35, 36 mali yılları vergilerine ait itiraz komisyonunun 29/8/941 T. ve 1724 sayılı kararı.		
23	Ahmet Nüzhet Teneke kutu	fabrikası	T. Kale Tomruk	44	İtiraz K. 9/8/941 T. ve 1341 sayılı daveti kararları		
24	Yuvan Andonyadis	Yağ, peynir	A. Çelebi Taşçılar	21	İtiraz K. 14/12/937 T. ve 34332 kararı ve Malmüdürlüğünün 28/12/937 T. ve 29813 sayılı temyizi.		
25	Rıza Ali Halı ticaret ve	komisyoncusu	Ş. Geylânî Antrepo	1-15	Temyiz K. 22/8/941 T. ve 1332 sayılı bozma kararı.		
26	Hariton Gerço	Yağcı	A. Çelebi Balıkpazarı	89	Temyiz K. 28/8/941 T. ve 1470 sayılı bozma kararı.		
27	Eyüp Sabri ve Ş.	Komisyoncu	A. Çelebi Çardak	37-1	Temyiz K. 4/11/939 T. ve 8164 sayılı bozma kararı.		

Eminönü şubesi mükelleflerinden yukarıda adı işi ve ikametgâh adresleri yazılı şahıslar terki ticaretle yeni adreslerini bildirmemiş ve tebliğe salâhiyetli bir kimse göstermemiş ve yapılan araştırmalarda da bulunmamış olduklarından hizalarında gösterilen yıllara ait kazanç, buhran ve hava yüzde zamlarını havi ihbarnamelerin bizzat kendilerine tebliği mümkün olmamıştır. Keyfiyet 3692 sayılı kanunun 10 ve 11 inci maddelerine tevfikan tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur. (84)

PEARL S. BUCK

Gurbetteki Kadın

— Roman —

Türkçeye çeviren:

MEBRURE SAMİ KORAY

Satış yeri: **REMZİ KİTABEVİ**

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ

Beyoğlu Dördüncü Noteri — No. 139 C. No. 10. 2 11. Kanun 1492

Beyaname.

Tatili faaliyet ederek yazıhanemi tasfiye etmiş olduğumdan Galatada Ömer Abit hanında 4 üncü katta 11-15 No. larda mevcud mobilya ve yazıhane eşyalarımı yani yerdeki muşammaları, perdeleri bir Amerikan yazıhanesini, bir İsmet paşa tablosu, bir korniş, tabloları, bir adet Remington ve bir adet Underwood yazı makinelerini, bir portmanto, elektrik tesisatı, bir takvim, dört adet sepet, dört küllük ve muhtelif lûgat ve sair kitapları makbuzum olan yedi yüz /700/ adet Türk lirası mukabilinde müşteri Bay Dr. Bernard Rozental'a satmış ve teslim etmiş olduğumu beyan ve ikrar eyler ve mezkûr eşyalar artık mumaileyhin mülkiyetine dahil olmuş olduğundan bunlarda hiç bir alâkam kalmamış olduğunu kabul ve ikrar ederim.

Galatada Ömer Abit hanında 4 cü katta 11 - 15 No. lar sabık müsteciri
Tüccardan
Jozef Finkelştein

Bu senet aslına mutabıktır.

55 kuruş Damga pulu	100 kuruş Damga pulu
İmza:	İmza:
Jozef Finkelştein	Jozet Finkelştein
26/XII/1941	26/XII/1941

Bu satış senedi altındaki imza şahs ve hüviyetini tanıdığımız Jozef Finkelştein'in imzası olup yanımızda kabul ve imzaladığını tasdik ederiz.

— ŞAHİTLER —

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Dördüncü Şubede memur 289 komiser muavini Kemal Oğuz ve ayni yerde 293 polis memuru Mahmut Paksoy.

Mühür: Dördüncü Noter Beyoğlu Mithat Cemal Kuntay

İmza —— İmza ——

Bin dokuz yüz kırk iki senesi K. Sani ayının 2 ci günü tarihile olan bu satış senedi altındaki imza şahs ve hüviyeti yukarıki tarifden teayyün eden Jozef Finkelştein'in imzası olup yanımda kabul ve imzaladığını tasdik ederim.

Mühür: Harç pulları dairedeki nüshasına yapıştırıldı.

Mühür Dördünrü Noteri Beyoğlu Mithat Cemal Kuntay

İmza ——

ZAYİ — Hüviyetim ve Elâzığ askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi zayi ettim. Yenisini alacağımdan hükmü yoktur.

327 doğumlu Osman oğlu Mustafa Dıralı

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. Her yerde Pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

AYDA 3 LİRA TAKSİTLE

BAYANLARA MAHSUS 14 AYAR ALTIN SAATLERİN YENİ MODELLERİ GELMİŞTİR. EMSALİ GİBİ 15 SENE TEMİNATLIDIR. TAŞRADAN SİPARİŞ ETMEK İSTEYENLERE KATALOK GÖNDERİLİR. Saat Deposu: İSTANBUL, SİRKECİDE, LİMAN HANI SIRASINDA YELKENCİ HANINDA No. 8

ILONKA

Zonguldak sulh hukuk hâkimliğinden:

ZZonguldak orman idaresi tarafından müddeialeyh Zonguldakta tünel müteahhidi Şevki aleyhine açılmış olan 37 lira 97 kuruş orman tazminatı davasının duruşmasında: Müddeialeyh gösterilen adreste bulunamadığından Akşam gazetesi vasıtasile ilânen davetiye tebliğ edildiği halde mahkemeye gelmemiş olduğundan hakkındaki duruşmanın gıyaben yapılmasına mahkemece karar verilmiş olduğundan duruşma günü olarak tayin olunan 22/1/942 günü saat 10 da mahkemeye bizzat gelmesi veya bir vekili müdafi göndermesi gelmediği veya bir vekili müdafi göndermediği takdirde hakkındaki duruşmanın gıyaben yapılacağı gıyab makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Doktor

Fethi Erden

LABORATUVARI

[Cerrahpaşa hatanesi bakteriyoloğu] **Kan, idrar, balgam, mevaddı gaita tahlilleri ve (idrar vasıtasile gebeliğin ilk günlerinde kati teşhisi) yapılır. Beyoğlu, Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartıman. Tel: 40534.**

Prof. Dr.

KEMAL CENAP

Lamartin caddesi 5. Doğu Palas No. 14. Taksim. Telefon: 43963 Hergün. saat 15 - 18.

TERZİ

PAPAZYAN ARSEVER

SAYIN MÜŞTERİLERİNİ YENİ KUMAŞLARINI VE MODELLERİNİ GÖRMEYE DAVET EDER.

Sultanhamam Kuyumcu han No. 37 (Eski Haçopulo)

DİVRİĞİ DEMİR MADENLERİ İÇİN

BAHÇIVAN ARANIYOR

Bir bahçe tanizmine muktedir tecrübeli bir bahçıvan istenmektedir. İsteklilerin medeni hallerini de gösterir kısa bir tercümei halleri, mevcudsa bonservis suretleri ve birer vesikalık fotoğraflarile birlikte (ETİ DEMİR — DİVRİĞİ) adresimize müracaatları.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü İstanbul Bölgesi Başkanlığından:

Pazarlıkla inşaat ilânı

A — Kapalı zarf usulü ile 5/1/1942 de ihalesi mukarrer 14997 lira 35 kuruş keşif bedelli Beykoz Gençlik klübü inşaatına talip zuhur etmediğinden pazarlık suretile yaptırılmasına karar verilmiştir.

B — Pazarlık 17/1/1942 cumartesi günü saat 11 de Taksimde Sıra Servilerde İstanbul bölgesi binasında toplanacak hususi komisyonda yapılacaktır.

C — Bu işe ait fenni evrak ve proje her gün 75 kuruş mukabilinde bölge Muhasebe Servisinden alınabilir.

D — İsteklilerin en az bir taahhütte 10000 liralık yeni ve müstakil bir bina işi yaptıklarına dair İstanbul vilâyetinden ihale gününden asgari üç gün evvel müracaatla alacakları ehliyet kâğıdı ile 1124 lira 78 kuruşluk teminat akçası ve 1941 yılına ait Ticaret Odası vesikası ile birlikte tekliflerini yukarda yazılı günde toplanacak komisyona yapmaları lüzumu ilân olunur.

«112»

İstanbul Fiat Murakabe Komisyonundan:

Buğday koruma vergisinin kaldırılması dolayısile «950» gramlık ve % 40 rütubetli ekmek fiyatının 15 kuruş 50 santim ve franeela kilo fiyatının da 25 kuruş 50 santim olarak tesbit edildiği ilân olunur. (115)

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:

28/6/937 günü Haydarpaşada gümrük binası önünde memurlar tarafından yapılan arama esnasında görülüp sahibinin bu sebepten kaçtığı sanılan bir bavul içinde 17 çift suni ipekten mamul peştemalın yapılan tahkikat neticesinde kaçak olduğu anlaşıldığından karar verilmiştir.

İlân tarihinden itibaren bir ay içinde alâkalılarca Kadıköy sulh ceza mahkemesine itiraz olunması. 941/189 No. ludur. «101»

T. İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1942 ikramiye plânı

KEŞİDELER: 2 Şubat, 4 Mayıs, 3 Ağustos 2 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

1942 İKRAMİYELERİ

1	Adet	2000	Liralık	= 2000.—	Lira
3	»	1000	»	= 3000.—	»
2	»	750	»	= 1500.—	»
3	»	500	»	= 1500.—	»
10	»	250	»	= 2500.—	»
40	»	100	»	= 4000.—	»
50	»	50	»	= 2500.—	»
200	»	25	»	= 5000.—	»
200	»	10	»	= 2000.—	»

Belediye Sular İdaresinden

Soğuklar şiddetle devam ediyor. Bir çok abonelerimizin saatleri dondan patlıyor. saatlerini dondan korumak için tedbir almaları lüzumu abonelerimize bir kere daha hatırlatırız. «48»

Maliye Vekâleti den:

Mevcut şartnamesi mucibince Mayıs 942 nihayetine kadar Beşiktaştaki kırtasiye deposundan civar iskeleye ve iskeleden depoya nakledilecek eşya için bulunan fiyat haddi lâyık olmadığından eksiltmesi temdit edilmiştir. İsteklilerin 8/1/942 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 de 120 lira teminat parasile birlikte depoya müracaat eylemeleri. «11359»

M. M. V. Hava Müsteşarlığından:

Hava müsteşarlığı teknik taburu için otomobil ve traktör makinisti ve meydan ve yol inşaatına vakıf ustalara ihtiyaç vardır.

Verilecek ücret miktarları yapılacak imtihanda göstereceksleri ehliyete göre 50-120 lira arasındadır. Taliplerin dilekleri ile Hava Müsteşarlığına müracaatları (9310) (11054)

Antalya orman çevirge Müdürlüğünden

1 — Antalya vilâyetinin Gündoğmuş kazasına bağlı hudutları şartnamede yazılı «Karadere Karpuz» devlet ormanından 4677 gayri mamul metreküp çam ağacı bir sene içinde çıkarılmak üzere 24/12/941 tarihinden itibaren 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile satışa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 13/1/942 tarihine müsadif salı günü saat 15 de Antalya orman çevirge müdürlüğü binasında yapılacaktır.

3 — Çamın beher gayri mamul metreküpü 490 kuruştur.

4 — Muvakkat teminat 1718 lira 80 kuruştur.

5 — Şartname ve mukavelename projeleri Ankarada orman umum müdürlüğü ve Antalya orman çevirge müdürlüğünde görülebilir.

6 — İsteklilerin Ticaret Odası vesikasile birlikte 13/1/942 günü muayyen saatten bir saat evvel teklif zarflarile ihale komisyonuna mürcaatları. «8»

Türkiye Cümhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888 — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası Şube ve ajans adedi: 265

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve itibarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4	adet	1.000	liralık	4.000	lira	100	adet	50 liralık	5.000 lira
4	»	500	»	2.000	»	120	»	40 »	4.800 »
4	»	250	»	1.000	»	160	»	20 »	3.200 »
40	»	100	»	4.000	»				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 faziasile verilecektir.

Kuralar senede 4 defa 11 eylûl, 11 birincikânun. 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

İstanbul Belediyesi ilânları

Belediyeye ait motörlü nakil vasıtaları lâstiklerinin tamirinde kullanılmak üzere alınacak 15 top kauçuklu bez, 30 kilo sülisyon, 10 kilo beyaz kauçuk ve 100 kilo siyah kauçuk açık eksiltmeye konulmuştur. Mecmuunun tahmin bedeli 1925 lira ve ilk teminatı 144 lira 37 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 19/1/942 pazartesi günü saat 14 de Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektupları ve 941 yılına ait ticaret odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (6)

Üniversite A. E. P. Komisyonundan:

Kadın ve Doğum Kliniğine yaptırılacak 10758 lira muhammen bedelli tahta eşya 22/1/1942 perşembe günü saat 15 de rektörlükte kapalı zarfla ihale edilecektir.

Zarfların saat 14 de rektörlüğe verilmesi lâzımdır. Liste ve şartname rektörlükte görülür. «87»

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli (18000) lira olan muhtelif eb'atta bakır çekme boru, çelik, saç, yuvarlak bakır ve pirinç çubuk, bakır, pirinç ve çinko levhalar, külçe çinko ve aliminyum, muhtelif cins ve eb'atta demir, çelik, bakır, pirinç tel galvanize kablo, sinek, kalbur, pirinç kafes telleri ve bağdadilik kafes teli gibi madenî malzeme teahhüdünü ifa edemeyen müteahhit nam ve hesabına (14/1/1942) çarşamba günü saat (15) on beşte Haydarpaşa Gar binası dahilindeki komisyon tarafından pazarlıkla satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (2700) liralık kat'i teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte pazarlık günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. «11524

★

Muhammen bedeli 34.128 (Otuz dört bin yüz yirmi sekiz) lira olan 31.600 Kg. muhtelif karfiçe çivisi 19/1/1942 pazartesi günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankara'da İdare binasında toplanan Merkez 9 uncu Komisyonunca satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 2559,60 (İki bin beş yüz elli dokuz lira altmış kuruş) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar adı geçen Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankara'da Malzeme dairesinden, Haydarpaşa'da Tesellüm ve Sevk Şefliğinden temin olunur. (11544)

★

Muhammen bedeli (3488) lira olan muhtelif cins palanga, kriko ve verenler (16/1/1942) cuma günü saat (14,30) on dört otuzda Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından teahhüdünü ifa demeyen müteahhidi nam ve hesabına açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (261) lira (60) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (97)

Devlet Deniz Yolları İşletme Umum Müdürlüğü İlânları

İdaremiz müstahdemleri için lüzumu olan ceket pantalondan ibaret (656) takım balıkçı muşambası pazarlık suretiyle satın alınacaktır. Taliblerin şartnameyi görmek için her gün ve pazarlığa iştirâk için 14/1/1942 çarşamba günü saat 15 de yüzde on beş teminatlarını hamilen Tophane İdaremiz Malzeme Şubesi binasındaki Alım Satım Komisyonuna müracaatları. (37)